Nº17

DE LEMNISCAAT KRANT

VOORJAAR 1991

DE KRANT VAN DE LEMNISCAAT-CLUB MET O.A.

- EEN INTERVIEW MET RONNI HERMANS
- ARTIKELEN OVER ULF STARK, OLE LUND KIRKEGAARD, ANTHONY HOROWITZ EN VELE ANDEREN
- HUMOR OP SCHOOL, IN DE BOEKWINKEL
- EEN TIPJE VAN DE SLUIER VAN HET NIEUWE BOEK VAN EVERT HARTMAN

Humor

Daar is-ie dan, onze humorkrant. Na veel aarzelen hebben we als redactie de stoute schoenen aangetrokken en het thema **humor** aangesneden. Nou, over een ding zijn wij het als redactie met elkaar eens: een humorkrant is een regelrechte ramp! Het ergste van alles is dat je het idee hebt dat je steeds maar leuk moet gaan doen! Dat lukt dan ook niet en de stukjes verdwijnen met de regelmaat van de klok in de prullenbak. Maar ja, de humorkrant moest er komen en hier is het resultaat. Niet veel humor van onszelf, wel veel fragmenten uit boeken en krant die wij (of sommigen van ons) humor vinden. Oordeel zelf maar.
Als je het niet met ons gevoel voor humor eens bent, stuur ons dan een stukje of fragment waar jij je te pletter om hebt gelachen. We plaatsen de leukste in de volgende krant.

Vreemd...

Jullie weten wellicht dat Lemniscaat ook prentenboeken uitgeeft. Meestal zijn die voor jonge kinderen, vandaar dat je er meestal weinig over vindt in de Lemniscaatkrant. Soms zijn ze leuk voor alle leeftijden, zoals bijvoorbeeld het boek **Wat zullen ze blij zijn** van Peter Spier, waarover je elders in de krant meer vindt. Maar soms zijn ze eigenlijk helemaal niet voor kinderen, denken wij. Zo'n boek is **Het wrak van de Zephyr** van Chris van Allsburg. Een prachtig verhaal met heel aparte platen..., maar ja, wie koopt er nou zoiets. Een zeilfanaat misschien?
Wie schetst onze verbazing toen we hoorden dat groep 5 van een school in Blaricum dit boek uitkoos als meest favoriete boek. Zij verdienen een tien voor goede smaak (vinden wij natuurlijk). Verderop in deze krant meer over dit boek.

Jij ook al?

Een echte clown, serieus en een beetje triest achter alle grappen en grollen.

Het hoofdartikel is gewijd aan Ulf Stark. Is Ulf Stark de grootste komische jeugdboekenschrijver aller tijden? Waarschijnlijk niet, maar wel de geestigste Lemniscaatauteur, vinden wij. Dus hebben we hem maar eens in het zonnetje gezet. Ulf Stark met zijn onweerstaanbare neiging voor bizarre en absurde situaties, die bij voorkeur ook nog eens in het honderd lopen. Er kan eigenlijk niemand een keukenkastje opendoen zonder dan hij de inhoud over zich uitgestort krijgt, vervolgens uitglijdt, zich wanhopig probeert vast te houden en met de rest van de keukenspullen op de vloer belandt...
Het lijkt wel alsof hij het niet kan laten. Maar door al deze doldwaze situaties leer je de hoofdpersonen uit zijn boeken kennen in hun onbeholpenheid, en ook vaak in hun eenzaamheid. Treffende voorbeelden zijn Simone uit **Doldwazen en druiloren** en zeker ook Lasse en zijn vader uit **Als de beren dansen**. Dan blijken de boeken van Ulf Stark ineens geen 'lachen, gieren, brullen' boeken te zijn, maar boeken over mensen zoals jij en ik, die ook wel eens (vaak) eenzaam zijn en dat maar al te graag verbergen achter een hoop grappen en grollen.

Maar wie is Ulf Stark eigenlijk?
Hij werd in 1944 te Stockholm in Zweden geboren. Hij schreef zowel boeken voor kinderen als voor volwassenen, zoals bijvoorbeeld de tienerboeken **Petter och den röda fågeln** (Peter en de rode vogel) en **Petter och de upproriska grisarna** (Peter en de opstandige varkens).
Ulf Stark debuteerde in 1964 met een bundel gedichten. Er volgden een tweede bundel gedichten en een roman, alsmede de twee eerder genoemde tienerboeken, en twee boekjes voor beginnende lezers.
Doldwazen en druiloren (Dårfinkar och dönickar) was zijn eerste boek dat bij uitgeverij Bonniers verscheen. Het werd vertaald in het Deens, Fins, IJslands, Duits en Nederlands.
Hij schreef dit boek naar aanleiding van een wedstrijd die door Bonniers was uitgeschreven. Er werd een spannend, fantasierijk en onderhoudend boek gevraagd, dat levensmoed en levensvreugde zou bieden. De prijs ging naar Ulf Stark.
Het was precies het soort boek dat hij wilde schrijven. Er zijn toch al te veel voorzichtige, nette, keurige en 'gezellige' boeken voor jongeren, vond hij.

Lees verder op pagina 2

Hoera, we zijn weer jarig!

Deze maand zijn we vier jaar oud geworden! Rijp voor de kleuterschool! En nog steeds in de groei wat het aantal leden betreft! De zeventiende Lemniscaatkrant ligt voor je neus en wij zijn apetrots en ook wel een beetje verbaasd. Wij hadden in het begin niet gedacht dat er zoveel te doen is rond schrijvers en boeken dat je steeds weer ruimte te kort komt.
Aan onderwerpen en plannen dus geen gebrek. En van jullie horen we wel of het leuk blijft!

LAATSTE NIEUWS LAATSTE NIEUWS

Zojuist is bekend geworden dat

Thea Beckman
Evert Hartman
Jan Terlouw
Annie Schmidt
Dick Bruna
Paul Biegel
Miep Diekman
Joke van Leeuwen
H. de Roos, en
Guus Kuyer

zijn genomineerd voor de Publieks prijs, die dit jaar betrekking heeft op jeugdboekenschrijvers.

PAUL BIEGEL KRIJGT DE WOUTERTJE PIETERSE PRIJS VOOR ZIJN BOEK ANDER LAND.

DE FILM GEGEIJZELD IS OP EEN INTERNATIONAAL FIMFESTIVAL IN AUSTRALIË BEKROOND !

LAATSTE NIEUWS LAATSTE NIEUWS

Vervolg interview Ulf Stark

Hij had zin om eens een heel andere kant uit te **gaan. Doldwazen en druiloren** gaat over een meisje dat zich voor een tijdje als jongen voordoet. 'Het is een avontuur, een verhaal over vriendschap en haat, liefde en zorg. Over hoe je jezelf kunt worden in de schaduw van een domme, egocentrische moeder. En over hoe je als het ware door de dwaasheid heen kunt zien en een beetje waarheid achter de leugens kunt ontdekken,' zegt Ulf Stark. 'In een ander rolpatroon stappen is een nieuw landschap zien, zoiets als Tom Sawyer en Huckleberry Finn die de Mississippi af varen. Bovendien geeft het alle mogelijkheden tot verwikkelingen. Shakespeare paste dit procédé al toe om tot komische en tragische verwikkelingen te komen.'

Naast zijn bezigheden als schrijver werkt Ulf Stark als opleider van personeel bij een Stichting voor de arbeidsmarkt. Hij woont met zijn vrouw en drie kinderen in Lindingö, een bekende wijk in Stockholm.

Bij Lemniscaat verschenen:
Doldwazen en druiloren (1985)
Maria Bleekneus (1986)
Als de beren dansen (1987)
Moeder gezocht (1988)
Een klap voor je kop (1990)

De VPRO zond vorig jaar de verfilming van **Doldwazen en druiloren** uit en momenteel draait in enkele Nederlandse bioscopen de film van **Als de beren dansen.**

De Redactie

Voor wie het nog niet weet, de redactie van de Lemniscaatkrant bestaat voor het merendeel uit kinderen. En dat zijn niet steeds dezelfde. De meeste kinderen zijn voor twee jaar lid van de redactie en zwaaien dan af, om plaats te maken voor anderen. Dat is ook nu het geval. We hebben een vacature.
Maar hoe kun je lid worden en wat houdt dat in, redactielid zijn?
Je kunt redactielid worden door je aan te melden en dingen mee te sturen die je geschreven hebt, opdat wij kunnen zien wat je kunt.
Redactielid zijn houdt in, interviews maken met schrijvers en boekenmakers, stukjes schrijven voor de krant en vooral ideeën aandragen. Verder is er 4 à 5 maal per jaar redactievergadering, meestal op een avond in Rotterdam; dan worden de taken verdeeld en de plannen besproken.
Interviews en dergelijke moet je zelf regelen, kortom, we zoeken enthousiaste, produktieve, zelfstandige, maar vooral vrolijke redactieleden.

De Nederlandse Kinderjury 1991

De Nederlandse Kinderjury begint een fenomeen te worden. De grootste deskundigenjury die er is, met meer dan tienduizend juryleden, jullie!
Wij gaan ervan uit dat iedereen dit jaar weer meedoet. Gewoon op een formuliertje je favoriete boek invullen. Gemakkelijker kan het niet. De deelnameformulieren zijn bij de boekhandel en bibliotheek verkrijgbaar. Wel even opletten dat het een boek is dat in 1990 is verschenen.
Als voor in het boek staat:

STICHTING NEDERLANDSE KINDERJURY

dan doet het mee.

Lemniscaatboeken die meedoen in de race zijn:
Kladwerk van Anke de Vries
Het geheim van Rotterdam van Thea Beckman
De toverdrank van Michael Ende
Hou je taai! van Lieneke Dijkzeul
Een klap voor je kop van Ulf Stark
Verhalen van de boze heks van Hanna Kraan
Een wild paard getemd van Susan Hinton
Lena is anders van Nina Rauprich

en als outsider geldt zeker:
Het heksenteboek van Elzbieta
... maar er zijn meer boeken, lees er zoveel je kunt en laat weten welke je het mooiste vindt.

zo GROOT als nu ben ik nog nooit geweest

20e JEUGDBOEKENWEEK

BRIEVEN

Beste leden van de Lemniscaatclub,
Ik ben Mathilde van der Laan. Ik zit op het M.A.C. Evert Hartman is mijn aardrijkskundeleraar. Hij is heel aardig, maar soms ook een beetje streng. Hij praat best vaak over zijn boeken in de klas. Vandaag mochten we kiezen welke titel we het mooist vonden voor zijn nieuwe boek over de toekomst. De meerderheid was voor **Niemand houdt mij tegen**. Evert Hartman heeft ook al een stukje uit het boek voorgelezen, het lijkt mij een heel mooi boek.
Groeten van Mathilde uit Hoogeveen.

Beste Lemniscaat,
Wij (twee grote Lemniscaatfans) vinden zo'n krant wat onhandig lezen en vinden een tijdschriftformaat veel handiger en overzichtelijker. Alleen klopt de naam Lemniscaatkrant dan niet, iets waar wij niet mee zitten. Wij zouden het trouwens op prijs stellen als jullie in de krant wat meer informatie gaven over de Jeugdromans van Lemniscaat. Zijn deze grote wensen te vervullen?
Johannel en Suzanne

Naschrift redactie,
De eerste wens wordt niet vervuld. We hebben na lang aarzelen voor dit formaat gekozen en wij vinden het tussen alle tijdschriften juist wel opvallen. En om op te vallen moet je anders zijn. Wat jullie tweede wens betreft, daar zullen we wat aan doen. De jeugdromans krijgen inderdaad niet de aandacht die ze verdienen!

BRIEVEN

Jeugdboekenweek Vlaanderen

Als deze krant bij je in de bus glijdt behoort de twintigste jeugdboekenweek alweer tot het verleden. Het thema was: ZO GROOT ALS NU BEN IK NOG NOOIT GEWEEST.
Die titel doet een beetje kinderachtig aan, maar dat is slechts schijn, want wie bijvoorbeeld de keuzelijsten bekeken heeft, heeft gezien dat die lopen tot en met de groep 15 jaar en ouder. In die lijst zie je een mengeling van boeken. Sommige heten jeugdboeken, andere boeken voor volwassenen. Een prima idee om dat kunstmatige onderscheid maar eens te vergeten. Dat levert een heel gevarieerde lijst boeken op.

Het programma leek dit jaar weer uitgebreider dan het jaar ervoor. Klopt dat, of was het het dikke programmaoverzicht van het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur met een overzicht van alles wat er in de verschillende steden van Vlaanderen te doen was, dat zo'n indruk maakte?
Hoe het ook zij, het is zeker een mooie feestweek geweest.
Goed bekeken hebben we in het Nederlandse taalgebied tweemaal per jaar een mogelijkheid om ons kinderboekenhart op te halen. De Jeugdboekenweek in maart en de Kinderboekenweek in oktober. Dat vind je toch nergens anders ter wereld!

MOPPEN

We hebben de moppenrubriek maar afgeschaft. Veel leden vonden het maar niets, en ze hadden wel gelijk. Moppen zijn meestal leuker als je ze (goed) hoort vertellen, dan wanneer je ze leest. Dus inzenden hoeft niet meer, tenzij bedoeld om de redactie eens echt te laten lachen!

AGENDA

18 en 19 april

Ellen Tijsinger is in de Openbare Bibliotheek te Rolde, de Openbare Bibliotheek te Diever, de Openbare Bibliotheek te Schoonoord en de Openbare Bibliotheek te Oosterhesselen.

Meer informatie kun je krijgen bij de bibliotheek waar de auteur komt.

Adrian Mole

Wie kent hem niet? 13 3/4 jaar oud, en verwoed dagboekschrijver. Hij heeft niet alleen te kampen met jeugdpuistjes, onbegrijpelijke ouders en andere gewone problemen van een 13 3/4-jarige. Hij wordt ook nog gepest op school. Tot overmaat van ramp gaan zijn ouders scheiden. Kortom, hij is een buitenbeentje. Hij denkt diep na en komt tot de conclusie dat een intellectueel worden de enige uitweg is uit zijn benarde situatie.

Adrian Mole is geen bestaande jongen, hoewel je dat soms wel zou denken. Hij is verzonnen door Sue Townsend toen ze 40 was en zelf een zoon van die leeftijd had. Haar zoon hield geen dagboek bij, maar Adrian Mole heeft wel enkele karaktertrekken van hem 'overgenomen'.

Het eerste boek **Het geheime dagboek van Adrian Mole** begint op 1 januari met de gebruikelijke goede voornemens. Al snel wordt duidelijk dat ook Adrian Mole moeite heeft om zich hieraan te houden. Adrian Mole neemt je in zijn dagboek mee langs een eindeloze reeks komische en absurde situaties.
Ik denk dat ook ouderen het een leuk boek vinden om te lezen. Ikzelf heb er erg om moeten lachen. Het leukste vond ik toen hij tijdens het plakken van een bouwplaat bij wijze van experiment een snuifje van de lijm nam en aan de bouwplaat bleef plakken.

Het geheime dagboek is een groot succes geworden. Het stond weken op de bestsellerlijst in Engeland en Nederland. Het is ook verfilmd en in Nederland door de IKON uitgezonden. Ook die serie was een groot succes.
Naderhand verschenen nog **De groeipijnen van Adrian Mole** en **De bekentenissen van Adrian Mole**, respectievelijk in 1986 en 1989.

Kortom, als je eens echt wilt lachen, moet je een van deze boeken lezen.

Rutger Crawfurd, 13 3/4 jaar

LEMNISCATEN ZIE JE OVERAL

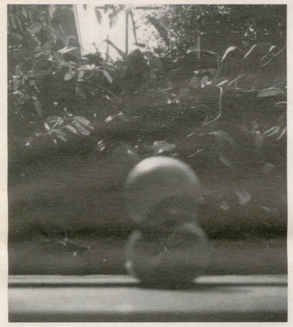

Een lemniscaat om in te bijten! Wij begonnen te watertanden bij het zien van deze.

En deze kerstkaart die wij kregen willen we jullie ook niet onthouden. Een idee voor volgend jaar?

PORTRET VAN EEN Redactielid.

Mijn vijf favoriete boeken

Ik vond het echt heel moeilijk om zomaar vijf boeken uit te kiezen. Na lang nadenken en in mijn boekenkast neuzen – we hebben ook zoveel jeugdboeken – heb ik dan maar de knoop doorgehakt.

– Als eerste heb ik een prentenboek gekozen dat ik prachtig vond: **Een ijsbeer in de tropen**. De kaft van het boek sprak me al aan en na het lezen van het verhaal was ik er helemaal weg van. De tekeningen van Hans de Beer zijn niet alleen geweldig, maar ook het verhaal dat Burny Bos erbij vertelt, is fantastisch. Zelf houd ik veel van dieren. Ik heb een poes en mijn bed krioelt van de knuffelbeesten. Zo'n lieve ijsbeer zou er wel nog bij kunnen! Het is zo aandoenlijk hoe hij verdwaalt, vrienden maakt en weer afscheid moet nemen, maar dan toch veilig thuiskomt.

– Als tweede boek nam ik **De GVR**, geschreven door de bekende Roald Dahl. Al zijn boeken zijn heel goed, maar de taal is hier ook zeer origineel. Wat 'snoskommer, fr[illegible]skottel, flitspopper, vleeslapeter, sch[illegible]kschranzer, meisjesstamper...' betekenen, is een raadsel voor wie het boek niet gelezen heeft. Het is een ontspannend boek voor mensen die graag lachen (zoals ik) en de illustraties van Que[illegible]n Blake zijn ook heel grappig.

– **Het onzichtbare licht** van Evert Hartman werd het derde boek dat ik koos. Ik hou niet alleen van humoristische verhalen, maar ook van boeken waarin de gevoelens van de personages goed worden beschreven. De helderziendheid van de hoofdpersoon, Leny, maakte echt indruk op me. Twee jaar geleden heb ik zelfs een bespreking hierover gemaakt. Ik vond het ook de moeite om anderen aan te raden het boek eens te lezen!

– Als vierde nam ik **Ik heb zoveel te vertellen**. Dit is een boek dat je werkelijk in één adem uitleest. Het is heel boeiend om te ontdekken hoe het komt dat het meisje niet meer kan praten. Je komt altijd meer te weten door verder te lezen in haar dagboek. Normaal trekt een verhaal in dagboekvorm mij niet dadelijk aan, maar dit vond ik fantastisch mooi. De auteur John Marsden is er zeer goed in geslaagd het spannend te houden!

– Tenslotte koos ik een heel actueel boek van Katrien Seynaeve **De muur van kristal**. Het gaat over de gevolgen van de sloping van de Berlijnse Muur. Deze belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis heeft me wel zo ontroerd dat ik er zeker een verhaal over wilde lezen. De schrijfster heeft mijn wens dan ook vervuld!

Karlijn

Karlijn met 'Snoezepoes'

ANTHONY HOROWITZ

Onlangs was hij nog te bewonderen op STORY INTERNATIONAL in Rotterdam. Toen bleek ook dat zijn boeken in Nederland minder bekend zijn dan in Vlaanderen. Om daar verandering in aan te brengen hier een stukje over deze schrijver, overgenomen uit het al eerder genoemde boek **Schrijver gezocht**.

Anthony Horowitz werd geboren op 5 april 1955 in Groot-Brittannië. Hij studeerde aan de universiteit van York, werkte acht jaar bij een reclamebureau als tekstschrijver, maar leeft nu van de verhalen die hij publiceert. Horowitz is een bezige bij. In enkele jaren tijd schreef hij een veertiental jeugdboeken en een dozijn scenario's. Vaak bewerkt hij zijn eigen verhalen voor de televisie of omgekeerd, maakt hij van zijn scenario's jeugdboeken. 'Het gelukkigst ben ik natuurlijk wanneer ik mijn eigen boeken voor het scherm mag bewerken', zegt hij zelf.
Van zijn detectieveverhaal **De Malteser erfenis** werd een jeugdfilm gemaakt. Het is een heel merkwaardig boek waarin hij de draak steekt met de zogenaamde hard-boiled (letterlijk hardgekookte) detectiveverhalen. Hierin gaat veel aandacht naar de beschrijving van de typische sfeer van het misdadige milieu en komt veel harde actie (waaronder nogal wat gruwelijke moorden) voor. De hoofdfiguren en de gesprekken die ze voeren, zijn heel stoer. Dit boek verwijst regelrecht naar een grote klassieker onder de hard-boiled verhalen: **De Malteser valk** van Dashiell Hammett, een boek uit 1930 over een valkebeeldje dat een fortuin waard is. In het boek van Horowitz draait alles om een fortuin aan diamanten, maar als de dertienjarige Nick Diamant en zijn broer, die een mislukte detective is, weten hoe ze daar aan kunnen komen, beleven ze de gekste avonturen. In **Publieke vijand nummer twee** gaat Nick Diamant met een meesterboef op stap en loopt opnieuw een en ander uit de hand.
Ook in **Daar ga je, Frederick K. Bower** gebeuren merkwaardige dingen: een steenrijk pestjoch wil een aardige jongen vermoorden en schrikt daarbij voor niets terug. Na een reeks achtervolgingen, inbraken, kettingbotsingen... komt alles uit-

eindelijk terecht. De auteur steekt in dit boek ook de draak met enkele kenmerken van de ontspanningsliteratuur.
Horowitz heeft ook verhalen geschreven over heldenfiguren uit de geschiedenis, zoals Robin Hood en de Scharlaken Pimpernel. **De kruisboog** gaat over het leven van Wilhelm Tell, de bekende kruisboogschutter die het symbool werd van de strijd van de Zwitserse boeren tegen de keizer en zijn landvoogden die hen uitbuitten.
De Pentagram-reeks bevat vijf boeken waarvan tot nu toe alleen het eerste vertaald is: in **Kernenergie voor de duivel**, Horowitz' lievelingsboek, willen de Ouden, de kwaadaardige schepsels die in de vroege geschiedenis door de duivelspoort werden uitgedreven, in onze maatschappij vernietiging zaaien. De dertienjarige Martin, die over geheime krachten beschikt, probeert met vier anderen de wereld te redden. Deze merkwaardige geschiedenis over de eeuwige strijd tussen goed en kwaad, gesitueerd in een samenleving in de ban van kernenergie, werd ook verfilmd. De vervolgdelen, **De nacht van de schorpioen** en **De zilveren citadel**, zullen ook in het Nederlands verschijnen. Om zich voor deze serie te documenteren, heeft Horowitz China, Amerika en Peru bezocht.
Horowitz kan zijn verhalen goed opbouwen en gaat daarbij te werk als de scenarioschrijver van een televisiefeuilleton. Elk hoofdstuk eindigt op een bijzonder spannend moment, zodat je het boek niet meer kan wegleggen. Zijn stijl is vlot en soepel, maar vertoont wel eens sporen van haastwerk. Horowitz schrijft dan ook als een bezetene, acht uur per dag op zijn computer.

Bibliografie
1986 **Frederick K. Bower, etter**, Facet (12+)
1987 **Daar ga je, Frederick K. Bower**, Facet (12+)
1987 **De kruisboog: de avonturen van Willem Tell**, Facet (12+)
1987 **De Malteser erfenis**, Facet (12+)
1988 **Kernenergie voor de duivel**, Facet (12+)

NIEMAND HOUDT MIJ TEGEN

HET NIEUWE BOEK VAN EVERT HARTMAN

Verschijnt 26 april. Presentatie op 'Neeltje Jans' Inlichtingen: Lemniscaat 010-4141744

Beloofd is beloofd, we zouden de sluier wat verder oplichten die over het nieuwe boek van Evert Hartman ligt.
De titel is:
Niemand houdt mij tegen
een avontuur in de 22ste eeuw

Het boek begint zo:

Het had niet geholpen.
Verhoging van dijken, versterking van waterkeringen, wanhopige pogingen van Rijkswaterstaat om de duinen te redden – het was allemaal voor niets geweest. Het peil van de oceanen was gestegen met een snelheid die men niet voor mogelijk had gehouden.
De mensen vochten voor het behoud van het land, maar in 2076 groeide een onschuldig lijkende westerstorm onverwachts uit tot een orkaan. De kop van Noord-Holland liep onder water, de Waddeneilanden werden bijna weggeslagen en stukken van Friesland en Groningen verdwenen in de golven.
In paniek vluchtte de bevolking naar hogere gebieden. Duizenden kwamen om.
Precies vijftien jaar later gebeurde vrijwel hetzelfde. Het verschil was alleen dat de storm ditmaal uit het noordwesten kwam.

De zee voor de kust van Zuid-Holland en Zeeland werd opgejaagd tot een muur van water: de Deltadammen uit de twintigste eeuw werden overstroomd alsof ze niet bestonden.
Gelukkig waren er veel minder slachtoffers, want de bevolking was op tijd gewaarschuwd. Maar de paniek was er niet minder om. Honderdduizenden zochten hun heil in het oosten. Slechts een handjevol achterblijvers probeerde verbeten het verdronken land te heroveren.
Tot dat moment was de miljoenenbevolking achter de Hollandse duinenrij tamelijk veilig geweest. Maar onder de aanvallen van de zee brokkelde ook die duinenrij af, terwijl het land erachter voortdurend zouter werd. En toen de Prins Alexanderpolder en de Zuidplaspolder bij Rotterdam voor de tweede keer in vijf jaar vollieppen, gaven boeren hun bedrijf op, werden elektrische centrales ontmanteld en fabrieken gesloten. De mensen schreeuwden om maatregelen. Die kwamen er: met miljarden verslindende middelen werden dijken verhoogd en dammen versterkt.
Tevergeefs. De zee bleef stijgen; een nieuwe stormvloed spoelde over de Afsluitdijk en veranderde het laaggelegen land in een zee.
Het regeringscentrum werd in aller ijl verplaatst van Den Haag naar Amersfoort. Daar werd ten einde raad besloten tot het onvermijdelijke evacuatie van het westen en noorden van het land en de bouw van dijken verder landinwaarts, alles binnen vijf jaar.

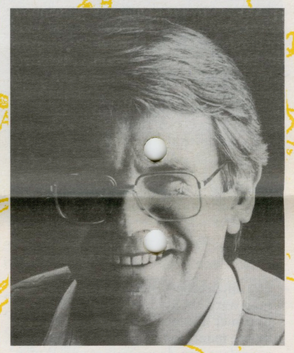

Sommigen legden zich gelaten bij dat besluit neer, anderen protesteerden woedend: de regering was veel te laat geweest met het nemen van maatregelen; ze hadden nog veel meer moeten doen aan dat vervloekte broeikaseffect; ze hadden *alles* moeten over hebben voor de redding van laag-Nederland; binnen vijf jaar verhuizen was volslagen onmogelijk! Zij lapten de beslissing van de regering aan hun laars en *bleven*.
Er volgde een tijd van onvoorstelbare chaos, waarin politie en leger ten slotte werden ingezet om Holland en laag-Utrecht te ontruimen.
Wat overbleef was een landschap vol dode dorpen en steden. Met één uitzondering: Rotterdam.
Meteen na de overstroming van 2076 hadden de bewoners zien aankomen dat er weinig van hun stad zou overblijven als er niet onmiddellijk iets gedaan werd. Binnen een jaar hadden ze een plan klaar voor de bouw van een twaalf meter hoge en tien meter dikke muur van kunststof en beton die de stad tegen overstroming moest beschermen. Kort daarna werd met de uitvoering ervan begonnen. En toen de evacuatie van de rest van laag-Nederland in volle gang was, had Rotterdam een waterkering die uniek was in de wereld: een enorme zeemuur om een gebied van zeven bij tien kilometer. Haveninstallaties werden verplaatst naar werkeilanden. Een net van tunnels en bruggen zorgde voor aan- en afvoer van goederen. En een stroom mensen trok de stad in. Het gebied binnen de ommuring werd volgepropt met torenhoge flats. Tot diep in de grond werden woningen gebouwd, die verlicht werden met glasvezellampen. Liften en rolbanen zorgden voor vervoer. Energie werd opgewekt uit golven en door een waterstofcentrale.

Ongeveer vijftig kilometer naar het noorden was een andere groep bewoners begonnen met een krankzinnig lijkende onderneming: de verplaatsing van Amsterdam. Tienduizenden piekerden er niet over hun stad te verlaten, maar voor de bouw van een 'Rotterdamse' muur was het te laat. Daarom gingen de Amsterdammers als gekken aan het werk. Ze braken de meest waardevolle gebouwen in het gebied binnen de Singelgracht en het IJ af en sleepten die naar het oosten. Op vijf kilometer ten zuidoosten van Staphorst, waar Rijkswaterstaat bezig was met de aanleg van nieuwe zeedijken, herbouwden ze de oude binnenstad.
Nooit eerder in de geschiedenis hadden de Amsterdammers zó hard gewerkt. Nooit eerder ook hadden ze zo veel geld voor hun stad over gehad. Terwijl de hele wereld in opperste verbazing toekeek, beulden ze zich af, vierentwintig uur per dag. Ze groeven nieuwe grachten, die gevoed werden met water uit de Reest en de Vecht. Ze bouwden sluizen en bruggen. Ze legden havens aan. Het Frederiksplein en het Leidseplein offerden de Amsterdammers op aan het Rijksmuseum en het Concertgebouw, want bouwen buiten de Singelgracht werd door de Rijksoverheid verboden.
Vanwege het ruimtegebrek groeven ze de bodem uit tot meer dan twintig meter diep. Daar bouwden ze woningen, theaters, sportzalen, zwembaden en ijsbanen.
Toen in 2136 alles klaar was lag het nieuwe Amsterdam, evenals vroeger, drie tot vier meter lager dan de zeespiegel.
Maar toen waren de polders in het westen al veranderd in zeeën. Toen was er van de duinen slechts een zandbank over.

En wat al snel duidelijk wordt is dat de houding ten aanzien van vreemdelingen er niet soepeler op is geworden, integendeel. Alle buitenlanders worden geweerd, zelfs Vlamingen. Van Europees denken en Europese oplossingen is weinig meer over. Dat lijkt wel weggespoeld te zijn met de golven die half Nederland deden onderlopen.
Bovendien is er nog een vreemd verschijnsel. Er worden mensen gekloond, dat wil zeggen uit het weefsel van zeer intelligente mensen worden nieuwe mensen opgekweekt. In principe zouden die identiek moeten zijn, maar helaas... soms gaat er wel eens wat mis. En wat doe je dan met die 'misbaksels'?
Naast allerlei elektronische en andere gemakken zijn er nog meer onplezierige kanten aan het leven in de 22ste eeuw. Door alle elektronische snufjes is het veel gemakkelijker geworden om het doen en laten van iedereen te controleren. Bovendien bestaat er zoiets als illegale orgaanhandel en dat kan soms heel bedreigend zijn.

Richard, de hoofdpersoon, maakt al snel kennis met Wesley, een kloon, doordat hij het voor Wesley opneemt als die in elkaar geslagen dreigt te worden. Klonen zijn immers min of meer outcasts. Zij worden gekweekt en opgeleid door een aparte instantie, het BIAC, en zijn voorbestemd voor speciale baantjes. De meeste mensen weten er het fijne niet van en er doen de vreemdste praatjes over hen de ronde.
Als Richard even later getuige is van het oppakken en verwijderen van twee Vlaamse meisjes in een supermarkt, besluit hij Wesley te vragen hem te helpen bij het opsporen van hun verblijfplaats.

GEZOCHT GEZOCHT

Hoi allemaal,
Ik ben Liesbeth Bossink en ik ben bijna 13 jaar. Nu zoek ik een leuke penvriendin of een penvriend.
Mijn hobby's zijn: lezen, lange brieven pennen en ik doe aan aerobic en dwarsfluit. Ook schaats ik graag.
Zo zie ik eruit: lange blonde haren met een lok, blauwe ogen en ik ben ongeveer 1.63 lang.
Heb je zin om te schrijven, je krijgt altijd antwoord terug!!!
Liesbeth Bossink
Brem 42
7577 EZ OLDENZAAL

Ik ben Olga Huizing. Ik ben 10 jaar en zoek een penvriendin. Ik zit op atletiek en mijn hobby's zijn: zwemmen, lezen, fietsen, wandelen en knutselen.
Mijn adres is:
Olga Huizing
Kennemerland 222
9405 LR ASSEN

Hoi!
Ik ben een meisje van 14 jaar en ik wil graag schrijven met iemand van 13/14/15 jaar.
Mijn hobby's zijn: tekenen, lezen, muziek beluisteren en natuurlijk lange brieven schrijven.
Lijkt dit jou wat? Schrijf dan naar:
Mariolijne v/d Boer
Debussylaan 19
5049 AB TILBURG
p.s. Als je er een postzegel bijstopt, krijg je zeker antwoord.

Hallo allemaal,
Ik ben Mariecke en ik zou graag met een meisje van 11 of 12 jaar willen schrijven. Ik ben zelf 11 jaar.
Mijn hobby's zijn: tennis, lezen, stickers en postpapier sparen.
Wil je met mij schrijven, schrijf dan naar:
Mariecke Boers
Raadhuisstraat 2
1456 AG WIJDE WORMER
p.s. Als je post terug wilt, stuur dan even een postzegel van 75 cent mee. Tot schrijfs
Mariecke.

GEZOCHT GEZOCHT

Hallo folks,
Ik ben een jongen van 15, die een penvriend(in) zoekt. Mijn hobby's zijn: postzegels verzamelen, paardrijden, een beetje lezen en als het kan lol trappen.
Iedereen krijgt antwoord. Mijn adres is:
Olivier Reijnders
Oude Kerkstraat 98
6412 XK HEERLEN

Hoi! Ik ben een meisje van 14 jaar en mijn hobby's zijn o.a. hockey en piano spelen.
Ik wil graag pennen met een jongen of meisje van ongeveer dezelfde leeftijd en met dezelfde hobby's. Lijkt het je wat, schrijf dan naar:
Suzanne Bindels
Breestraat 46
5845 AW ST. ANTHONIS

Hoi luitjes,
Ik ben een meisje van 13 jaar en wil graag schrijven met een jongen of meisje van 13/14 jaar.
Mijn hobby's zijn: muziek luisteren, lezen, pennen en volleyballen. Heb je zin om met mij te pennen schrijf dan naar:
Elisabeth Tiesinga
Oosterringweg 71
8314 PT BANT
p.s. als je andere hobby's hebt, maakt dat niks uit hoor. Schrijf gewoon!

Hallo,
Wij zijn twee meisjes van 14. En wij zoeken leuke jongens van 14 en ouder om mee te schrijven. Foto en postzegel bij sluiten is antwoord.
Marjolein & Suzan
Van Kinsbergenstraat 55
2518 GW DEN HAAG

Hoi,
Ik ben een meisje van 12 jaar en ik wil graag pennen met een jongen/meisje van 12 of 13 jaar oud.
Mijn hobby's zijn: dwarsfluiten, pennen, gymmen, tekenen, varkensspullen sparen en natuurlijk lezen.
Je hoeft niet dezelfde hobby's te hebben hoor.
Mijn adres is:
Marieke Kleuver
Dr. Schaepmanlaan 25
2104 VA HEEMSTEDE

Een vogel vliegt tussen Oost en West
maar nu is de muur weg.
De vogel is gebleven
en de vrijheid komt.

Voor dag en dauw
kraait daar de haan.
De zon komt vol vuur
op boven de horizon.
Het leven gaat z'n gang
zo vroeg op de dag.

Een krekeltje in het gras.
Een vogel bij een waterplas.
Een veulen op de deel,
wat betekenen die toch veel.
Als je weet dat het ook
heel anders kan zijn.

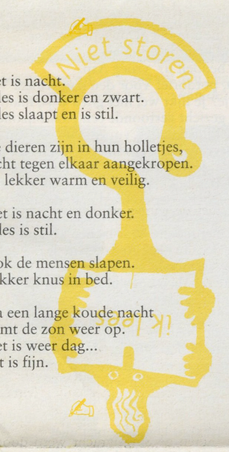

Het is nacht.
Alles is donker en zwart.
Alles slaapt en is stil.

De dieren zijn in hun holletjes,
dicht tegen elkaar aangekropen.
Ja, lekker warm en veilig.

Het is nacht en donker.
Alles is stil.

Ook de mensen slapen.
Lekker knus in bed.

Na een lange koude nacht
komt de zon weer op.
Het is weer dag...
dat is fijn.

Ik kijk naar je
maar je ziet het niet.
Ik lach naar je
maar je merkt het niet.
Ik fluister 'hallo'
maar je hoort het niet.
Ik ben gek op je
maar dat weet je niet.

Een clowntje lacht altijd.
Een clowntje is altijd vrolijk.
Een clowntje heeft altijd pret.
Maar ook clowntjes huilen wel eens...

Wat is de wereld toch klein.
Waarom ziet niemand mij dan huilen?

Wat is de wereld toch groot.
Waarom heb ik dan zo weinig vrienden?

Corenne Boeve

EEN PODIUM VOOR EIGEN WERK

Meestal proberen wij in deze rubriek bijdragen van zoveel mogelijk leden te plaatsen. Vaak gebeurt het echter dat leden een heel aantal gedichten/verhalen opsturen. Wij maken dan een keuze en dat is soms jammer. Dit keer doen we het eens anders en plaatsen van Lennaert Maes en Corenne Boeve meerdere gedichten.

Ik nam mijn eerste dropje... en was meteen verslaafd

Al vroeg was ik in aanraking gekomen met dat heerlijke, goddelijke, tongstrelende zoet. De gevolgen daarvan waren... nou ja, leest u het zelf maar, in mijn aangrijpende snoep-geschiedenis...

Van de eerste drie jaar van mijn leven kan ik me weinig herinneren, zelfs wat snoep betreft. Wat ik wel weet, is dat ik bij mijn oma (van vaders kant) voor het eerst in aanraking ben gekomen met bananeschuimpjes. Elke keer weer dat ik daar kwam verheugde ik me op die verrukkelijke zoete dingen.
Niet alleen schuimpjes vond ik heerlijk... Ik had ook een zwak voor stroopwafels. Elke keer als we die dingen in huis hadden, plunderde ik de kast. Zo was ik voor het eerst echt in aanraking gekomen met vaders toorn. Vader, die zelf ook verzot op die goddelijke koeken is, kwam vermoeid thuis van zijn werk en verlangde naar het heerlijke tongstrelende zoet, maar trof, tot zijn diepe ontsteltenis, een leeg zakje aan. Wanhopig probeerde ik zijn toorn af te wenden op de poezen, maar het mocht niet baten.
'Naar je kamertje!!!' bulderde hij, 'en kom niet meer boven voor je je zonden goed overdacht hebt!'
Maar de échte verslaving trad pas in toen ik een leeftijd bereikt had van zeven of acht lentes.
Mijn moeder kwam een keer uit haar werk en had voor ons tweetjes een grote zak drop gekocht. Zonder te vermoeden wat voor rampzalige gevolgen dat voor mij zou hebben nam ik zo'n zalig kokindje en... was meteen verslaafd. Meer en meer nam ik, kon er gewoon niet meer van afblijven. Snoep was dag en nacht in mijn gedachten en dat was net in de tijd dat ik mijn zakgeld kreeg...
Zakgeld was voor mij een openbaring. Alle drie de guldens in de week die ik kreeg besteedde ik aan snoep, ik was niet te houden. Tot mijn wijze ouders er een punt achter zetten. Ik kreeg alleen zakgeld op voorwaarde dat ik het aan nuttige dingen zou besteden en tenminste één gulden in de week zou sparen. Drama's, ruzies en huilbuien waren het gevolg. Dag dropjes, dag marsen... Hoe vaak ik mezelf toen in slaap gehuild heb weet ik niet meer. Ik denk wel elke nacht...
Mijn snoepgedrag begon zich een beetje te stabiliseren, tot ik, op tienjarige leeftijd, pas echt in aanraking kwam met de paprika-chip. Natuurlijk had ik daarvoor al wel chips gegeten, maar ik hield me meer bezig met zoetigheid. Die paprika-chips waren echt een ontdekking. Ik at wel twee zakken leeg op één avond en het gevolg was een voorhoofd vol vurige, rode pukkels. Altijd als we bij iemand op bezoek waren, zorgde ik onbewust ervoor dat ik dicht bij de bak met chips zat en voordat ik het überhaupt in de gaten had, had ik in mijn eentje de hele bak chips leeg gegeten. 's Avonds bij het thuiskomen boze preken van boze ouders... Ik moest beter op mijn manieren letten! Een heerlijke avond was in één klap verpest...
Deze vakantie heb ik een nieuw fenomeen ontdekt: de Zwitserse chocolade. Ik ben altijd al verzot geweest op cacao-waren, melk of wit, maar liever geen puur, maar de heerlijke, zacht romige Zwitserse chocola sloeg echt alles... Het water loopt me in de mond als ik denk aan die heerlijke, met hazelnootcrème gevulde pralines of die heerlijke marsepein-bonbons...
Jammer genoeg is het nu zondag, anders zou ik zo mijn portemonnee gepakt hebben en naar de winkel gerend zijn.
Om u de waarheid te vertellen, terwijl ik deze tragische slotwoorden schrijf, staat er een droppot naast me...
Dat de goden medelijden hebben met mijn onzalig lot!

I.D. van Bolhuis

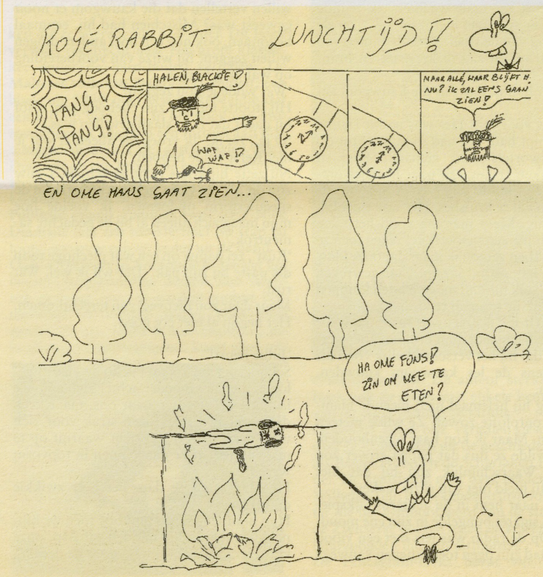

Nog maar 11

Ik ben nog maar 11,
ik heb nog tijd genoeg.
Ik ben nog maar 11,
en misschien begin ik nog wat te vroeg.

Ik wil al liedjes schrijven,
in het Nederlands, Engels of Frans.
In de hoop ooit beroemd te worden,
toch heb ik maar een kleine kans...

Ik wil aan toneelstukken beginnen,
maar ik raak meestal niet ver.
Soms zijn ze wel goed, maar toch,
ik schop het toch niet erg ver.

Ik wil stripverhalen schrijven,
'k begin altijd met goede moed.
Ze raken wel vaak heel rap af,
maar zijn ze dan wel goed?

Ik ben nog maar 11,
ik heb nog tijd genoeg.
Ik ben nog maar 11,
en misschien begin ik nog wat te vroeg.

Ik wil songteksten componeren,
maar waar haal ik muziek?
Ik wil jong al triomferen,
m'n inspiratie is niet ziek!!

Ik wil nu al op het podium,
en dan spelen, veel toneel!!
Want ik kan het en dat weet ik,
maar waarschijnlijk vraag ik wat te veel...

Ik wil al films maken,
en dan nog als de baas.
Op dat grote scherm komen,
als producer: 'LENNAERT MAES'!

Ik ben nog maar 11,
ik heb nog tijd genoeg.
Ik ben nog maar 11,
en misschien begin ik wat te vroeg...

En dan heb ik in gedachten,
een andere wereld, niet hier.
Een wereld waar ik beroemd ben,
en hopelijk komt die ooit eens hier...

Jong

Ik ben jong, en jij niet meer.
Later ben ik oud
en dan wil ik voor die ene keer
weer jong zijn.

Want zolang je jong bent
ben je niet oud
en als ik dan toch oud ben
wil ik voor die ene keer...
Lennaert Maes

m.s.

het kwam plots:
ik stond op en het ging niet meer.
de dokter zei niets,
maar prikte met een naald
en ik had geen zeer...

ik zag alles anders:
blauw was voor mij rood.
lopen kon ik niet meer
en ik voelde me dood...

Lennaert Maes

Als de beren dansen

Ulf Stark

Na wat we geschreven hebben over Ulf Stark en zijn manier van schrijven hier voor wie zijn boeken nog niet kent een voorproefje, het eerste hoofdstuk uit **Als de beren dansen**:

FRAGMENT

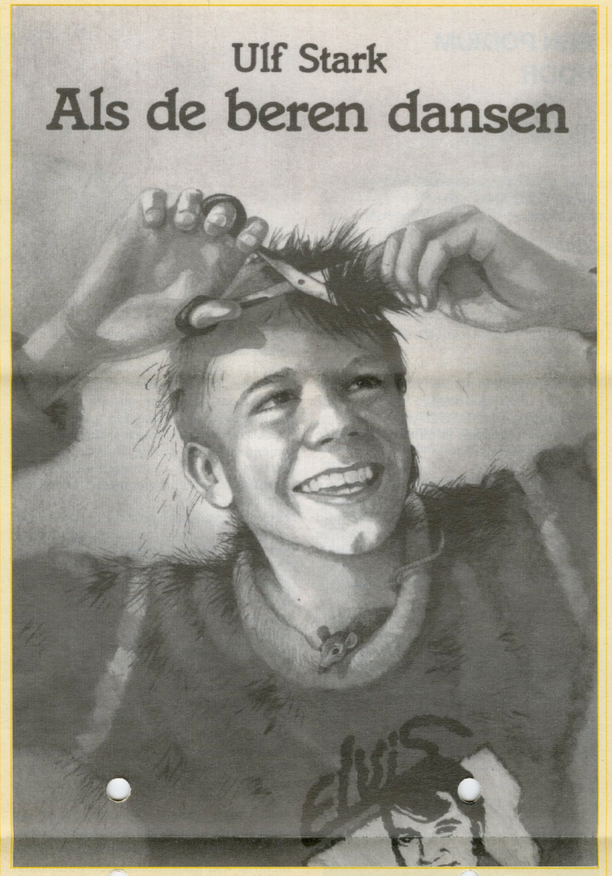

'Kun je me met die verdomde strop helpen?'
Hij was gejaagd. Hij had al een eeuwigheid voor de spiegel in de gang geprobeerd zijn stropdas zo te knopen dat je niet kon zien dat het bovenste knoopje van zijn overhemd niet meer dicht kon.
Nu stond hij in de deuropening met de donkerblauwe das met witte sterren in zijn hand. Deze leek na alle pogingen op een verfrommeld lint. De broekspijpen van zijn pak zaten strak om zijn benen terwijl hij naar mamma liep die in de slaapkamer bij het gele kastje haar gezicht zat te doen.
'Wacht even', zei ze.
Maar hij hoefde niet lang te wachten. Zij was goed in knopen. Ze trok de das zo stevig aan dat hij naar adem snakte. Eventjes leek het of hij onderuit zou gaan. Maar toen maakte ze de knoop wat losser.
'Zo', zei ze. 'Ben je nu klaar?'
Ja, nu was hij klaar. Hij trok zijn jasje recht en keek naar zijn pas gepoetste schoenen die net zo glansden als onze oude Citroën uit de jaren veertig. Hij leek tevreden met wat hij zag.
'Kan ik er zo mee door?'
'Ja hoor', antwoordde mamma en ze kuste hem met haar net gestifte lippen op zijn wang. Maar ik wist dat ze hem er als een verklede walrus uit vond zien in dat begrafenispak dat hij per se aan wilde als hij met me naar school ging. Hij wilde graag een goede indruk maken, zei hij. Dat was belangrijker dan je dacht, vond hij.
Ik betwijfelde of het enig verschil zou maken.
'Zal ik je even brengen?' vroeg pappa.
Hij vond het heerlijk om iemand weg te brengen.
'Nee, ik ben nog niet klaar', antwoordde mamma. 'Gaan jullie maar, anders komen jullie te laat.'
Ze ging verder met haar gezicht. Om hem gerust te stellen glimlachte ze naar pappa in de spiegel op het kastje, waarbij die ene donkere voortand zichtbaar werd. Voor de rest zag ze er vrij redelijk uit met haar meniekleurige haar en in die leren rok waarover pappa zich zo druk had gemaakt toen ze er vorige week mee thuis kwam. Hij vond hem er goedkoop uitzien, maar dat was hij niet.
Mamma zou niet meegaan. Ze moest werken en zou morgen pas weer thuiskomen. Ze werkte als engel in het Sint Göran. Ze had nachtdienst. Pappa noemde het engelenwerk, maar eigenlijk was ze verpleegster in het ziekenhuis. Zo hadden ze elkaar ook ontmoet. Ze was komen aansnellen met haar witte jas als een paar vleugels van een engel achter haar aan wapperend. Ze had zijn snijwond verbonden en hem met die zwarte tand van haar toegelachen. De dag daarop was hij teruggegaan met twee kilo ossehaas.
Maar dat was alweer een eeuwigheid geleden.
Ik stond langzaam van het bed op waar ik in een oude Superman had liggen bladeren. Pappa was al in de hal. Voordat ik de kamer uit was, pakte mamma me vast en sloeg haar armen om me heen. Ze rook zo naar parfum dat ik er duizelig van werd. Was dat een manier om zieke mensen in slaap te krijgen?
'Veel plezier', zei ze.
Wat dacht zij nou? Wanneer had je ooit plezier op een ouderavond? Mijn maag voelde aan alsof ik twee liter eigengemaakte kerstcider op had. Voor we gingen, moest ik naar de wc, hoewel pappa in de hal stond te trappelen van ongeduld. Ik hoorde mamma's stem.
'Vergeet niet dat met die kauwgom aan te snijden!' riep z
Ik trok door in de hoop dat het geluid haar woorden zou overstemmen.

We namen de auto, maar we hadden bijna even snel kunnen lopen. De schijnwerpers op het sportveld brandden. Hun lichtbundels veegden als bezems de avondlucht schoon. En de sneeuw joeg met natte vlokken tegen de voorruit.
Pappa reed de verkeerde kant op.
We reden een eindje om. Waarschijnlijk had hij net zo weinig zin als ik om op school in de gang rond te hangen om op onze beurt te staan wachten. Ik leunde achterover en wreef met mijn nek over de bekleding van de stoel. Voor de ramen van alle huurhuizen zag ik kerststerren branden.
Waarom had ik dat van die kauwgom gezegd?
Echt iets voor mij! Het was nadat Danne me geknipt had. Hij had mijn haar tot op de haarwortels gelijk gemaakt. Hier en daar staken er nog een paar haartjes omhoog. Mijn hoofd zag er hierdoor uit als een mismaakte kruisbes. Het was eigenlijk wel geinig. Maar mamma vond het niks. Ze had bijna een beroerte gekregen toen ze me zag. Toen verzon ik maar dat onze klasseleraar kauwgom in mijn haar gewreven had en dat ik me had moeten laten knippen om van al die troep af te komen.
'Hoe durft-ie?' schreeuwde mamma, want ze was gehecht aan mijn krullen. Toen vertelde ik dat hij het verschrikkelijk vond als we tijdens de les kauwgom kauwden. Daarom.
Dat mag hij helemaal niet, meende mamma. Ze ontplofte zowat. Ze wilde meteen opbellen. Maar ik kon haar tegenhouden. En nu wilde ze dus dat pappa erover zou praten. Waarschijnlijk zou hij dat niet doen. Hij hield niet van ruzie maken.
Ik keek naar hem in de achteruitkijkspiegel. Een sigaret bungelde in zijn ene mondhoek. Op de radio was iets met een viool. Pappa had zijn ogen toegeknepen vanwege de rook. Hij zag eruit een Franse detective in een Franse film die net zo oud was als onze auto. Zijn neus was een beetje plat. Niet omdat hij gebokst had, maar omdat hij er eens een keer een half varken op had gekregen.
'Zeg... pappa', zei ik.
Hij wendde zich naar me toe.
'Wat is er?'
'Hè, wat?'
Ik schrok. Mijn mond was gaan praten zonder dat het de bedoeling was. Daar moet je toch mooi mee uitkijken! Wat zou die gezegd hebben? Misschien had hij wel willen vertellen dat die kauwgom er nooit geweest was? Misschien had hij, eenmaal begonnen, ook nog een boel andere dingen willen zeggen. Bij wijze van voorbereiding op wat ging komen.
'Wat wilde je nou zeggen?'
Hij stootte me met zijn elleboog aan, alsof hij dacht dat ik in slaap gevallen was.
'O ja', zei ik. 'Ik vroeg me alleen af wat je met Kerst wilde hebben.'
Nu zette hij koers richting school. Gauw zou die als een vieze, gele nachtmerrie in de sneeuwstorm opdoemen. Ik voelde hoe mijn maag zich alleen al bij de gedachte samentrok.
'Rust', zei pappa op een wat plechtige toon die paste bij zijn pak. 'Dat wil ik wel. Wat rust.'
Maar daar zou niet veel van terechtkomen. Het begon al niet erg goed.

'Jullie beurt!'
Schoorvoetend kwam Pucko de klas uitgelopen met zijn moeder achter zich aan. Ze lachte even verlegen naar ons, maar keek dan weer met rode ogen strak voor zich uit. Pucko trok een gezicht waaruit op te maken viel dat ze daarbinnen in topvorm waren.
En daar zaten ze dan, het hele zwikkie doodgravers.
Hun hoofden gingen omhoog toen we binnenkwamen. In het midden zat Asp, onze klasseleraar. Links van hem zat de decaan, een vent die je graag op je schouders klopte en je diep in de ogen keek. En rechts van hem zat de beroepskeuze-adviseuse. Ze liet haar tanden zien.
'Ga zitten', zei Asp, terwijl hij zijn ogen voortdurend gericht hield op pappa's sigaret die achteloos in zijn mondhoek hing. Hij vond het zeker niet goed dat er in het klaslokaal gerookt werd. Zijn rechtermondhoek vertrok, zoals altijd wanneer hij zich ergens over opwond.
'Het spijt me', zei hij en knikte in de richting van de sigaret.
'Ach, nee toch', zei pappa overrompeld.
Hij blies een wolk in de richting van Asp, als een soort rooksignaal, ten teken dat hij echt wel bereid was om te luisteren.
'Waarom dan?' voegde hij er nog aan toe, toen er geen reactie van Asp leek te komen.
Pappa nam plaats op een van die te kleine stoelen die ze daar hadden neergezet en probeerde zijn benen in pak onder de schoolbank te persen. De hele tijd keek hij vol medelijden naar Asp en diens mondhoek die aan het gymnastieken was.
'Brand maar los', zei hij.
'Wat bedoelt u?' vroeg Asp.
'Nou, potdorie! Voor den dag ermee! Wat spijt je? Je lijkt wel niet goed wijs, man!'
Asps gezicht vertoonde een paar bijzonder fraaie kunststukjes, voordat hij een van die suikervrije kauwgommetjes naar binnen werkte die hij altijd bij zich had voor het geval het bekketrekken weer zou beginnen. De beroepskeuzedame draaide een pluk haar om haar wijsvinger. Ze zag eruit of ze met moeite haar lachen kon houden. En de decaan keek Asp diep in de ogen. Hij was er vermoedelijk van overtuigd dat Asp in feite een diep ongelukkig mens was. Dat dacht hij van iedereen.
Ik gaf pappa voorzichtig een por. Maar snuivend maakte hij me duidelijk dat ik hem niet moest storen. Hij was er de man niet naar om niet thuis te geven als iemand over zijn problemen wilde praten.
'Hou nou op', fluisterde ik. 'Hij bedoelt alleen maar dat je hier binnen niet mag roken. Het spijt hem helemaal niet.'
Iets had ik er dan toch van begrepen.
'Waarom zegt hij dan dat het hem spijt als dat niet zo is?' snoof pappa. En hij maakte zijn sigaret uit, die toch al tot op de filter was opgebrand en daarom afschuwelijk stonk. Hij drukte hem uit op een van de schoteltjes die daar ter verhoging van de feestvreugde samen met een cake, wat kopjes en een roze gebloemde thermoskan stonden.
'Wilt u een kopje koffie?' lachte de beroepskeuzedame.
'Dat zal er vast wel ingaan', zei de decaan, alsof de medicijnen voor de nacht werden rondgedeeld.
Hij overhandigde pappa een klein breekbaar kopje. Zelf kreeg ik een beker sterk verdunde ranja om me mee zoet te houden. Even was het bijna stil. Daar zaten we en slorpten onze drankjes op. Asps gezicht was tot rust gekomen.
'Nou, vooruit dan maar', zei hij na een tijdje. 'Laten we dan maar direct met de deur in huis vallen. Vindt u niet? Lasse kan niet goed meekomen op school. Zijn betrokkenheid is niet erg groot, om u maar de waarheid te zeggen. We hebben zo goed mogelijk ons best gedaan, maar hij is noch qua kennis noch sociaal gezien geassimileerd.'
'Gestimuleerd', zei pappa en fronste zijn wenkbrauwen.
'Wat?'
Asp kon er niet tegen als men hem onderbrak. Hij begon weer heftig op zijn kauwgom te kauwen.
'Hij is niet erg gestimuleerd', zei pappa.
'Dat is hij wel degelijk', protesteerde Asp.
'Wat weet u daar nou van? Hoe kunt u nou zoiets zeggen?'
'U zegt het toch zelf', antwoordde pappa.
'Dat heb ik helemaal niet gezegd!' zei Asp fel. 'Ik zei alleen dat Lasse een hoop problemen heeft. Hij gaat niet op in het geheel. Hij volgt de lessen niet. Zijn aanwezigheid is ook een probleem. Er zijn gewoon ontzettend veel problemen.'
Ik voelde hoe mijn maag samentrok. De mengeling van ranja en Asp was teveel van het goede.
'Ik moet naar de wc', zei ik.

Vervolg van 'Als de beren dansen'

Asp deed zijn uiterste best om al mijn gebreken vak voor vak op te noemen toen ik naar buiten liep. Zijn mening kende ik al. Voordat ik verdween keek ik nog even naar pappa. Hij zag er moe uit. Dat was hij altijd 's avonds. Hij hield de das met al die sterren vast en gaf er zo nu en dan een rukje aan, net zoals je aan het koordje in een bus trekt wanneer je wilt dat hij stopt. Zijn ogen waren gefixeerd op Asps kauwbewegingen. Ik had zo'n vermoeden dat het niet goed zou aflopen.

'Hij is een idioot, bedoelt u!'
Pappa's stem weergalmde door de gang. Toen ik weer binnenkwam, stond hij. Zijn gezicht was knalrood. Door het trekken aan zijn das was deze waarschijnlijk strakker gaan zitten. Het duizelde hem vast in zijn hoofd.
'Helemaal niet', zei de beroepskeuzedame, terwijl ze probeerde hem met haar glimlach gerust te stellen.
'Misschien kan hij meer met zijn handen', zei de decaan en probeerde pappa diep in de ogen te kijken.
Asp viste het kauwgommetje uit zijn mond. Hij legde het voor zich op de bank neer.
Daar lag het als een hoopje muizehersens voor pappa's zwaaiende armen.
'Het is mogelijk', zei pappa. 'Het is mogelijk dat hij geen genie is. Het is mogelijk dat hij het op school niet leuk vindt. Dat vond ik ook niet. Het is mogelijk. Maar een idioot is hij in geen geval.'
Hij liet zijn vuist dreunend op de bank neerkomen.
Die kwam als een vleesbijl bovenop Asps bolletje suikervrije kauwgom terecht.
'Kalm aan, man!' steunde Asp en keek met een scheve blik naar de plek waar hij het kauwgommetje had neergelegd.
'Kom', zei ik, terwijl ik pappa aan zijn mouw trok. 'We gaan.'
'Uno momento', zei pappa.
Hij trok zijn hand van het kauwgommetje los. Er bleven lange draden aan hangen toen hij het van de bank optilde. Hij zag er kolossaal uit. Hij was ruim een hoofd groter dan Asp en de anderen. De neusvleugels van zijn scheve neus trilden een beetje. Verder leek hij vrij rustig. Alleen zijn rechterhand friemelde wat met de kauwgomslierten. De decaan vond dat het tijd werd voor wat schouderklopjes.
'Je moet je gevoelens de vrije loop laten', zei hij, waarbij hij pappa op zijn schouder klopte.
'Zeker', antwoordde pappa.
'Net alsof je een steenpuist doorprikt', zei de decaan en hij sloeg nog een keer.
'Zeker', antwoordde pappa.
Nu had hij alle slierten in zijn hand tot een balletje gerold. Ook Asp was gaan staan. Pappa hield zich nog steeds rustig. Zijn ogen staarden naar Asps haar.
'Je ervaart het naderhand als een opluchting', zei de decaan.
'Zeker', antwoordde pappa.
Voordat de decaan de volgende rechtse dreun op pappa's pijnlijke schouder kon laten neerkomen, deed deze een paar stappen naar voren en plantte het bolletje kauwgom op Asps kruin.
Daarna pakte hij me bij de hand en ging er met lange reuzestappen vandoor. In de deuropening draaide hij zich om.
'Het spijt me', zei hij.

In de auto zei hij niet zoveel. Resoluut reed hij in het donker door de natte sneeuw. De straatverlichting trok als glanzende sterren aan ons voorbij. Ik weet niet hoe lang we zo reden. Wat mij betreft hadden we uren kunnen doorrijden. De motor bromde gezellig. Pappa had zijn rechterarm om me heen geslagen. Alleen als hij moest schakelen liet hij me even los.
Hij reed net zo lang tot we onze rust hadden hervonden.
Plotseling begon hij te lachen. Hij lachte zachtjes.

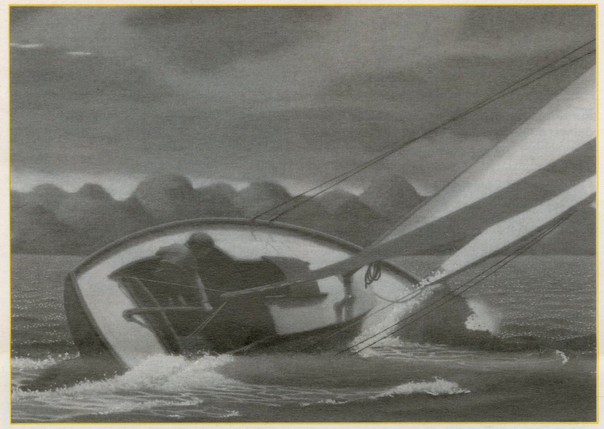

Het wrak van de Zephyr

Chris van Allsburg

Een 'anders dan andere' prentenboek. De droom van iedere zeiler. Hier volgt het verhaal en als je de platen in het echt wilt zien, ga dan naar je boekhandel of bibliotheek, daar hebben ze het boek vast wel!

Op een van mijn tochten langs de zee kwam ik in een klein vissersdorp terecht. Ik at er een broodje en besloot daarna een eind te gaan lopen.
Ik nam het pad dat vanaf het dorp omhoogliep naar een paar rotsen hoog boven de zee. Op de rand van die rotsen zag ik iets ongewoons: het wrak van een kleine zeilboot!
Er zat een oude man naast, die een pijp rookte.
Hij moet mijn gedachten geraden hebben, want hij zei: 'Vreemd hè.'
'Nogal,' antwoordde ik, 'hoe komt die hier?'
'De golven hebben hem tijdens een storm op de kust gezet.'
'Echt waar?' zei ik. 'Ik kan me niet voorstellen dat de golven zó hoog komen.'
De man lachte: 'Er is ook een ander verhaal...'
Hij nodigde mij uit te gaan zitten en naar zijn verhaal te luisteren:

Jaren geleden was er in ons dorp een jongen die beter kon zeilen dan wie ook. Zelfs bij de vlakste zee kon hij nog wind in de zeilen krijgen. Als het zwaar weer was en de anderen niet uitvoeren, lichtte hij het anker om aan iedereen en aan de zee zelf te bewijzen hoe goed hij kon zeilen.
Op een morgen tuigde hij zijn boot, de Zephyr, op om uit te varen. De lucht voorspelde niet veel goeds.
Een visser waarschuwde hem. 'Blijf binnen jongen, er is storm op komst.'
'Ik ben niet bang,' zei de jongen. 'Ik kan het beste zeilen van iedereen.'
De visser wees op een meeuw die over hun hoofd scheerde. 'Hij is de enige die zich op een dag als vandaag buitengaats waagt.'
De jongen lachte alleen maar.
In de loeiende wind hees hij de zeilen.

De wind floot door het want, terwijl de Zephyr door het water stampte. De lucht werd zwart, de golven huizenhoog. De jongen moest zijn uiterste best doen om de boot overeind te houden. Plotseling kreeg een rukwind het zeil te pakken. De giek sloeg tegen zijn hoofd en hij viel op de kuipvloer, waar hij roerloos bleef liggen.

Toen hij zijn ogen opende lag hij op het strand, naast de Zephyr.
De boot lag ver van de vloedlijn. Ook met hoog water zou hij nooit vlot komen.
De jongen ging hulp halen.
Hij liep een heel eind en verbaasde zich erover dat hij de kust niet herkende. Hij klom een heuvel op in de hoop daarachter iets bekends te zien. In plaats daarvan zag hij iets ongelooflijks: twee zeilboten die hoog boven het water zweefden. Verbaasd zag hij ze langsglijden.
Toen kwam er een derde boot in zicht, die de Zephyr sleepte. De boten liepen een haven binnen. Daar lieten ze de Zephyr achter.
Vlug klauterde hij omlaag naar de haven, naar de kade waar zijn boot lag afgemeerd.
Daar stond een zeeman, die glimlachte toen hij hem zag. Hij wees naar de Zephyr.
'Is die van jou?'
De jongen knikte. De zeeman zei dat er bijna nooit mensen naar het eiland kwamen. Het was omringd door verraderlijke riffen. De Zephyr moest er door de storm overheen zijn getild. Hij beloofde de jongen hem weer tussen de riffen door te loodsen. Maar de jongen zei: 'Ik ga niet eerder weg voordat ik geleerd heb o boven de golven te zeilen.'
De man schudde zijn hoofd. 'Dat kost jaren, en je hebt er niet eens de goede zeilen voor.'
Maar de jongen bleef aandringen.
Uiteindelijk zwichtte de zeeman. Hij zou proberen het de jongen te leren, als hij beloofde de volgende morgen te vertrekken.
De jongen stemde toe en de zeeman haalde uit een loods een nieuw stel zeilen.
De hele middag zeilden ze in de baai heen en weer. Als de zeeman het roer overnam begon de boot zich als vanzelf uit het water op te richten. Maar hoe de jongen het ook probeerde, het lukte hem niet.
Tegen zonsondergang keerden ze terug naar de haven. Ze lieten het anker vallen en de zeeman roeide hen naar de wal.
'Morgen zetten we je eigen zeilen er weer op en dan verdwijn je.' Hij nam de jongen mee naar huis om te eten.
Daarna speelde hij op de mondharmonika het droevige lied van Samuel Blauw, die geprobeerd had over land te zeilen maar was neergestort:
'Want de wind over land is bestendig noch trouw,

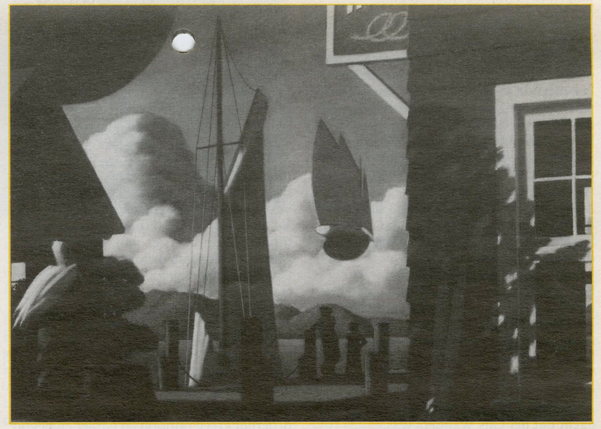

nu nog.

'Een merkwaardig verhaal,' zei ik toen de man zweeg en zijn pijp opnieuw aanstak. 'En wat gebeurde er met de jongen?'
'Die nacht brak hij zijn been. Natuurlijk geloofde niemand zijn verhaal over vliegende boten. Het was gemakkelijker om te geloven dat hij in een storm terecht was gekomen en dat de golven hem hier bovenop hadden gezet.'
De oude man lachte.
'Nee meneer, van de jongen kwam niet veel terecht. De mensen dachten dat hij gek was. Hij knapte zo hier en daar karweitjes op bij de haven, maar meestal was hij aan het zeilen. Op zoek naar dat eiland en een nieuw stel zeilen.'

Een lichte bries woei door de bomen. De oude man keek naar de lucht. 'Er komt wind,' zei hij. 'Tijd om te gaan zeilen.'
Hij raapte zijn wandelstok op en ik zag dat hij een beetje mank liep, toen hij langzaam in de richting van de haven verdween.

Verrassing voor wie lid blijft!

Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een cadeautje voor al diegenen die hun lidmaatschap hebben verlengd. In de volgende krant maken we bekend wat het is en op welke manier je dit kunt bemachtigen. Op dit moment kunnen we alleen zeggen dat het iets is waar je met veel mensen jarenlang plezier van kunt hebben, en dat ieder lid recht heeft op een exemplaar!

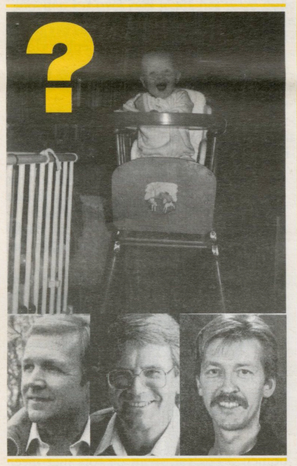

Uitslag van de wedstrijd jeugdfoto

We hebben een heleboel plezier gehad over de inzendingen. Zo was er iemand die zeker meende te weten dat het Jan Terlouw was vanwege zijn hoge voorhoofd. Een ander dacht Roald Dahl vanwege zijn voorliefde voor kleine diertjes. Weer iemand anders meende er Hanna Kraan in te ontdekken. Ook was er iemand die de oogjes sprekend Jan Terlouw vond.
Maar het bleef hier niet bij, ook Evert Hartman werd genoemd omdat die sprekend op hem lijkt en Gijs Wanders, omdat die ook zo lief lacht.
Maar wie was het dan wel?
Het is een foto van het zoontje van Annemarie Radstake, redactielid van de krant. Zij meent dat hij later een groot schrijver zal worden en vroeg zich af op wie hij wel lijkt.
We hebben uit de inzenders toch maar drie winnaars gekozen:
Annemarie Kompagnie uit Almelo, die dacht dat het Gijs Wanders was.
Saskia Janssen uit Kaatsheuvel, die dacht dat het Jan Terlouw was, en
Frederik Simoen uit Oostkamp, die dacht dat het Evert Hartman was.
Gefeliciteerd. Jullie krijgen een boek. Laat even weten welk boek je wilt hebben.

Oplossing jongere jongeren puzzel krant 16

De oplossing was DOLDWAZEN EN DRUILOREN. Dat hadden velen goed geraden. Uit de goede inzenders trokken wij als winnaars:
Eefje Breugen uit Delft
Dannie de Kleijn uit Wijchen, en
Quintijn Meijer uit Snelrewaard.
Gefeliciteerd! Laten jullie even weten welk boek je wilt hebben?

HUMOR

Humor is een buitengewoon gevaarlijk onderwerp om over te schrijven. Iets waar de één dubbel om ligt, ontlokt de ander amper een glimlach.
Humor is er bovendien – of misschien juist daarom – in soorten: oubollige, droge, zwarte en schoonmoedersgrapjeshumor.
Zelf geef ik de voorkeur aan het zwarte type, maar meer nog aan het soort dat ontstaat wanneer normale situaties plotseling ontaarden in het tegendeel. Meestal wordt het grappige daarvan niet meteen door de betrokken personen ingezien; dat komt pas later, als ze de schrik te boven zijn.
Een fraai voorbeeld schiet me ieder jaar te binnen als ik rond half december de kerststal van zolder haal en bij het uitpakken zie, dat van een van de heiligen weer het hoofd heeft losgelaten van de romp.

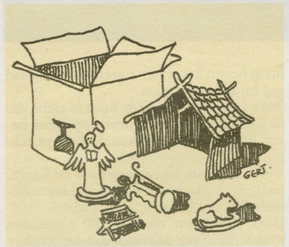

Het is een grote, ouderwetse kerststal met een echt rieten dak, een houten vloer, en een wiebelige triplex achterwand, waarop door een amateuristische hand een decor van heuvels en lombomen is geschilderd.
De hele zaak is wel meer dan veertig jaar geleden gekocht door mijn grootouders, die niet rijk waren, maar wel vroom, en op een speciaal tafeltje in een hoek van de kamer tentoongesteld.
Met zorg legde mijn trotse grootmoeder het kindje Jezus in de kribbe en koos een plaats voor alle grote, gipsen beelden. Om het helemaal echt te maken, spreidde ze plukken gedroogd mos over de vloer van de stal en zette daartussen kleine, witte kaarsjes.
Kerstmis kwam, en traditiegetrouw verzamelde zich na de kerkdienst de hele familie, kinderen en kleinkinderen incluis, teneinde bij opa en oma koffie te drinken.
De kerststal werd uitbundig bewonderd, oma stak de kaarsjes aan, en vervolgens zette men zich aan de koffie-met-stol.
Na de koffie kwam er, ook traditiegetrouw, iets sterkers op tafel, en allengs veranderde de sfeer van stichtelijk in vrolijk.
Mijn broertje, toen pas een jaar of vier en niet het meest gezellige type, zat zich stierlijk te vervelen.
'Mag ik naar buiten, oma?'
'Nee jongen, vandaag niet. Ga maar iets moois tekenen.'
Broerlief kreeg potlood en papier en begon braaf te tekenen, maar algauw werd zijn aandacht afgeleid.
'Oma!'
'Nu niet, kind, oma heeft het druk.'
'Mam!'
'Straks, maak eerst je tekening maar af.'
Mijn broer zweeg. Als je pas vier bent, ben je eraan gewend dat er nooit iemand naar je luistert. Geboeid keek hij naar wat er zich vlak voor zijn neus afspeelde, en pas toen er even een stilte viel in het gesprek, probeerde hij het opnieuw.
'Oma,' zei hij beleefd. 'De kerststal staat in de fik.'
Het effect van die mededeling moet zijn stoutste verwachtingen hebben overtroffen.
Alle volwassenen sprongen als één man op en staarden naar de kerststal, waarin de vlammen al door het dak sloegen.
Mijn oma gilde volslagen onlogisch en niet terzake doende:
'Oooo! En ik heb hem toch eerlijk betaald!'
Mijn grootvader, commandant van de vrijwillige brandweer, overzag de situatie in één oogopslag, trok zijn nieuwe colbertje uit en wierp dat over de brandende stal.
'Niet je nieuwe jasje!' schreeuwde oma.
Gehoorzaam trok hij het geschroeide jasje weg. Maar omdat hij begreep dat er toch iets moest gebeuren, tilde hij met zijn blote handen de stal op, droeg die heldhaftig de kamer uit, de gang door, en smeet hem op de binnenplaats.

Een week later, tijdens de nieuwjaarsborrel, bood oma de gehavende stal plus inhoud aan mijn moeder aan.
'Voor mij is het plezier eraf, en jij bent zo handig, misschien kun jij er nog iets van maken.'
Mijn moeder deed haar best, en dertig jaar prijkte de gerepareerde kerstgroep op haar dressoir.
Nu is hij alweer veertien jaar in ons bezit. Het rieten dak is nog altijd geblakerd, de kameel heeft maar een halve kop, en alle koningen hebben gelijmde hoofden.
Maria is bijgeverfd, Jozef mist een hand, en sommige schaapjes zijn nauwelijks nog als zodanig herkenbaar.
De enige die ongeschonden is gebleven, is het kindje Jezus in zijn kribbe.
Ik ben niet gelovig, maar ieder jaar vraag ik me af of dat is wat God onder humor verstaat.

Lieneke Dijkzeul

ZETDUIVELTJE

Zoals iedere keer weer genoeg wakkere lezers. Maar er kunnen slechts twee winnaars zijn. De gelukkigen zijn deze keer Rieneke Rijswijk uit Landsmeer en Ellen van Effeltaire uit Merelbeke (België). Van Rieneke weten we al welk boek ze wil hebben, maar van Ellen nog niet. Zou je de redactie nog een titel van een boek willen doorgeven dat je graag wil hebben?

Acceptgiro's en zo

Degenen die nog niet hebben betaald en niet hebben opgezegd ontvangen bij deze krant een acceptgirokaart. Stuur hem snel in. Als je liever betaalt op een andere manier dan met de acceptgiro, vergeet dan niet je lidnummer te vermelden. We zoeken ons af en toe scheel naar leden die hun lidnummer vergeten te vermelden bij de betaling!
Het kan overigens voorkomen dat je opzegging of betaling bij ons is binnengekomen nadat de acceptgiro's zijn gemaakt. Niet boos worden, daar is helaas niets aan te doen!

NIEUW LID

AANMELDINGSFORMULIER
LEMNISCAATCLUB
voornaam

achternaam

adres

postcode/woonplaats

land

jongen/meisje

boekhandel/plaats

lidmaatschapsgeld betaald op:

(het lidmaatschapsgeld bedraagt *f* 10,- of 195 BF per kalenderjaar en moet worden overgemaakt voor Nederland op postgiro rekening 614919 of rek. nr. 501546839 ABN Rotterdam t.n.v. De Lemniscaatclub, Postbus 4428, 3006 AK Rotterdam, en voor Vlaanderen op rek. nr. 320-0411311-04 BBL t.n.v. De Lemniscaatclub 2100 Antwerpen)
Zodra wij de betaling binnen hebben sturen wij je het hele pakket toe.

IN HET VOLGENDE NUMMER

- **Kinderkranten in Vlaanderen en Nederland**
- **Jeugdbioscopen in Vlaanderen en Nederland**
- **Veel over boeken in andere landen en culturen**
- **Een interview met Evert Hartman over zijn nieuwe boek**
- **Het Thea Beckman-jaar**

COLOFON

De Lemniscaatkrant, de krant van de Lemniscaatclub. Verschijnt viermaal per jaar.
Redactie: Ine Orbons, Jaap Spreeuwenberg, Ariënne de Bruin, Danielle Benevoets, Rutger Crawford, Anke-Hilse van der Zee, Mirjam Elbers, Anne-Marie Radstake en Jean Chr. Boele
Productie: Lemniscaat, Rotterdam
Druk: Ten Brink, Meppel
Redactieadres: Postbus 4428, 3006 AK Rotterdam

Is dit HUMOR ???

Humor op school

Toen ik de opdracht kreeg om iets over humor te schrijven, was mijn eerste reactie: Bestaat dat wel? Valt er humor te vinden op school? En dan bedoel ik andere humor dan het pesten van brugklassertjes (en van zwakkere medeleerlingen in het algemeen); het verstoppen van schooltassen; de gooi-, smijt- en in-de-zeik-zet-humor. Boterhammen met pindakaas (of nog erger: met hagelslag) die door de kantine vliegen, halfvolle bekertjes chocolademelk over tassen, jassen en over de kantinevloer, het gelach om degenen die daarna de kantine moeten aanvegen... Eindeloos zijn de variaties.
Maar goed, dat bedoelde ik dus niet. Ik bedoelde: échte humor.
Eigenlijk begon ik te denken dat dat op scholen weinig voorkomt. Tot ik het boek **Uit de school geklapt** van Harrie Jekkers en Koos Meinderts las: Er blijkt wel degelijk humor op school te zijn. Namelijk in de leraarskamer! En de schrijvers van dit boek kunnen het weten, want ze hebben allebei zelf in het onderwijs gewerkt.
Uit de school geklapt gaat over Joop, de conciërge van de Hugo de Groot Scholengemeenschap. Joop weet via zijn achterneef Thijs, directeur van Eurosnack Unlimited, uit alle activiteiten van de school een slaatje te slaan. Bovendien heeft Joop sinds de democratiseringsgolf het twijfelachtige voorrecht om de lerarenvergade*ringen bij te mogen wonen namens het* NOP, het Niet-Onderwijzend Personeel.
En zodoende maken wij kennis met het docentenkorps van de Hugo de Groot. Zij leveren op humoristische wijze strijd met de leerlingen, maar voornamelijk met elkaar.
Zoals bijvoorbeeld de eeuwige meningsverschillen over de school en de maatschappij in het algemeen tussen verkoopkunde-leraar Van der Sluys (aanhanger van de Autoritaire Aanpak) en Marjo Blok Jansse, die meer ziet in De Progressieve Benadering.
En dat terwijl directeur Van Dam, die de lerarenvergaderingen in goede banen moet leiden, eigenlijk alleen verlangt naar zijn bureaula 'Persoonlijke Stukken', waarin hij een fles dubbele graanjenever bewaart.
Een fragment uit de eerste lerarenvergadering van het nieuwe schooljaar:
Op de een of andere manier kreeg Van Dam het uiteindelijk voor elkaar om iedereen min of meer tevreden te stellen. Maar eenmaal aangekomen bij het eerste ècht hete hangijzer, het nieuwe verwijderingssysteem, was er geen houden meer aan. Van Dam slaakte een diepe zucht. Het nieuwe schooljaar was nu pas echt begonnen:
'Als ik er iemand uitgooi,' brieste Van der Sluys, 'dan verwacht ik van de directie geen halve maatregelen, ja.' Van Dam, die al jaren zon op een manier om Van der Sluys eruit te gooien, antwoordde gelaten: 'Meneer van der Sluys, de verwijderde leerlingen moeten onder toezicht van de conciërge een hele middag nablijven. Dat zijn toch geen halve maatregelen?'
Beschuldigend priemde de docent verkoopkunde zijn wijsvinger in de richting van de voorzitter. 'U gaat uw verantwoordelijkheid uit de weg en probeert deze af te schuiven op de conciërge.'
Met een ruk zwaaide zijn arm een kwartslag naar links. Hij wees op Joop die hem voor één keer gelijk moest geven. Joop zag zichzelf elke middag al zitten met de twintig grootste dwarsliggers van de school die hij nergens meer heen kon verwijderen als ze echt vervelend werden.
'Maar wat moet ik dan,' vervolgde Van Dam wanhopig, 'wanneer er nog steeds docenten zijn die leerlingen er voor elk wissewasje uitsturen?'
De heer Wackelkamp schoof onrustig heen en weer op zijn stoel. Hij kegelde leerlingen eruit met een moyenne van tien per dag. Eén keer zelfs had hij het gepresteerd om zijn les te beëindigen met slechts één leerling: Assiz Mabrouk, alias Dr. Beat, die er eigenlijk ook was uitgestuurd, maar het niet gehoord had omdat zijn walkman te hard stond....

Misschien is het leedvermaak, maar leuk is het wel.

Mirjam

Telefonisch onderzoek: Wat vindt men humor?

Mensen zullen makkelijk van zichzelf toegeven dat ze dik zijn. Ze snoepen te veel, moeten ophouden met roken. De meest vervelende zaken zullen ze toegeven. Behalve één ding: dat ze geen humor hebben. Het ergste verwijt dat je iemand naar het hoofd kunt slingeren, is dat hij of zij geen gevoel voor humor heeft. De ander zal zich zeer beledigd voelen en onmiddellijk in de verdediging gaan. 'Hoe kun je dat van mij zeggen?'

☎

Ik belde twintig willekeurige mensen op om een aantal vragen te stellen over humor. Hieronder staan vraag, antwoord en percentage vermeld:
Wat is humor?
- Iets waar je hardop om kunt lachen (25%)
- Iets waar je om kunt glimlachen (45%)
- Een grappige situatie (20%)
- **Weet ik niet (10%)**

Kunt u op dit moment een humoristische situatie/mop vertellen?
- Nee (meteen) (15%)
- Nee (na nadenken) (65%)
- Ja, namelijk... (20%)

☎

Kent u iemand met een gebrek aan humor?
- Ja (meteen) (50%)
- Ja (na doorvragen) (40%)
- Nee (10%)

Heeft u zelf een gebrek aan humor?
- Geen gebrek aan humor (meteen) (90%)
- Geen gebrek aan humor (na nadenken) (10%)

☎

Van de geïnterviewden was
- 30% niet verontwaardigd
- 30% licht verontwaardigd
- 25% verontwaardigd
- 10% zwaar verontwaardigd
- 5% zo verontwaardigd dat de verbinding verbroken werd na het stellen van de laatste vraag

Jaap Spreeuwenberg

Humor in de boekhandel:
over ellende, rampen en ander onheil gesproken...

Boekhandelaars zijn bijna altijd grappiger dan de jeugdboeken die ze verkopen. Dit is geen aforisme dat ik uit een of ander citatenboek heb overgenomen, maar een voor de hand liggende conclusie. Wil je een goed boek lezen over oorlog, rampen in allerlei soort en omvang, over handicaps, echtscheiding, ziekte en dood, dan is de keuze groot. Maar ben je zo'n onverbeterlijke lachebek en wil je ook wel eens een plezierig boek lezen, doe dan vooral niet te veel moeite. Laat die klus door een ander opknappen en stuur je lieve, naïeve oma naar de boekwinkel.
De boekhandelaar ziet je oma binnenkomen. Ze glimlacht en groet beleefd. Ze begeeft zich naar de kast met jeugdboeken en neemt het ene na het andere boek ter hand. Hier en daar leest ze een passage. Na ieder boek dat ze weer in de kast plaatst, brokkelt haar goede humeur af. Ondertussen doorzoekt de boekhandelaar driftig enkele laden onder de toonbank, maar het onheil

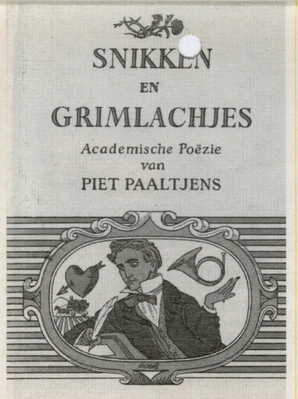

is onafwendbaar. Je oma trippelt op de kassa af, kucht even en vraagt beleefd of 'meneer een ogenblikje voor haar over heeft'. Nog hoopt de boekhandelaar dat ze een boek over verslaving of dierenmishandeling zoekt. Helaas, de werkelijkheid is anders. Voor haar kleindochter, zo'n speels en goedlachs ding van veertien, weet je wel, zoekt jouw oma een lekker leesboek vol grappen en grollen. De boekhandelaar denkt met veel heimwee aan zijn vorige baan, bij die bultige vrek met zijn handeltje in visconserven, waar hij best tot zijn pensionering had kunnen wegrotten. Hij ziet weer levendig zijn leraar Latijn voor zich die hem waarschuwt dat het lachen hem op een dag wel zal vergaan en hem drie dagen van school stuurt voor een uit de hand gelopen studentengrap. De boekhandelaar heeft bijna alle boeken in zijn winkel gelezen en herinnert zich dat een zekere Anneleen op bladzijde veertig een grappig ogenblikje beleeft, tussen alle narigheid van een leven als Surinaamse met een spraakgebrek in een Fries dorpje met een fascistische politieman die haar van alle vandalisme verdenkt, in.
Alsof hij met de beste bedoelingen met je oma meezoekt, draait zijn brein dol om tenminste één boek te vinden vol sprankelende humor. Zonder twijfel dan nog het boek waarvan oma verrukt zal vertellen dat je het al wel tien keer hebt gelezen, en of meneer nog iets in die aard kan aanbevelen. De cynische humor van **Adrian Mole**, delen 1, 2 en 3, van **Geen wonder dat moeder met de goudvissen praat**, de ironie van **Als de beren dansen**, de fijne maar moeilijk toegankelijke humor van **De wilde jaren van papa Moem**... Met klamme handen en vertrouwend op een bestiering van bovenaf sluit de boekhandelaar de ogen, grijpt in blind vertrouwen een boek, opent de ogen en hoort zichzelf zeggen dat de kleindochter hier heel veel plezier aan zal hebben. Hij opent de ogen en ziet zichzelf het boek **Blitzkat** aan je oma overhandigen. Ik heb er zelf erg van genoten, vertrouwt hij haar toe. En bij zichzelf bedenkt hij dat de goden hem – gegeven de kleine kans op geluk bij dit soort roulette – nog redelijk gunstig waren. Tijdens het afrekenen vertelt hij je oma nog het mopje dat hij die morgen op de scheurkalender heeft gelezen, maakt haar nog een complimentje dat haar zowaar nog kan doen blozen en hoopt stilletjes dat ze zich op haar weg naar de deur niet zal bedenken. Daarna begeeft hij zich naar de kartons met nieuwe geleverde boeken, scheurt ze als een dolleman open en merkt dat de stroom literatuur over incest, mishandeling en ongelukken ook bij de nieuwe aanbieding nog niet gestopt is. Hoe opgelucht haalt hij adem wanneer de volgende klant een maatschappelijk werkster blijkt te zijn die hoopt bij hem **Maanzaad** te vinden. 'Zeker mevrouw, en mocht u graag nog weten welke boeken er bestaan over meisjes waarvan de moeder is gestorven, dan kan ik u verder dit stapeltje nog even ter inzage geven.'

Jos Maes

Ja, dit is HUMOR !!!

HUMOR in boeken?

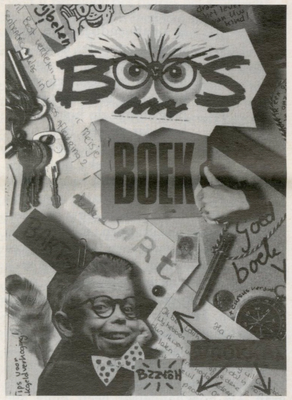

10 tips tegen verliefdheid

Voor hem:
1. Kijk naar haar en bedenk dat ze over een paar jaar onder de jeugdpuistjes zit.
2. Vraag haar broertje hoe ze thuis is...
3. Vraag je vader hoe hij het huwelijk vindt...
4. Weet dat ook vrouwen later weleens vreemd gaan
5. Sluit je ogen en stel haar voor als ze zesjig is...
6. Vraag of ze kan koken
7. Bezoek een psychiater
8. Kijk naar haar hoe ze is met drie vriendinnen...
9. Check of ze kan voetballen
10. Doet ze de was met poeder of met een balletje?

Voor haar:
1. Vraag tussen de middag of je even aan zijn sokken mag ruiken...
2. Bedenk dat hij op z'n zestiende een brommer koopt en dan heel dom stoer gaat doen...
3. Vraag je moeder hoe ze je vader vindt...
4. Vraag naar het salaris van zijn vader.
5. Vraag of hij de volgende dag naar school zijn sandalen wil aantrekken... (op sandalen ziet hij er vast niet uit...)
6. Vraag of hij van Mantovani houdt. (Als ie-die niet kent is hij niet romantisch...)
7. Tel het aantal gescheiden ouders van kinderen uit je klas
8. Bedenk dat hormonen los staan van je verstand
9. Vraag de meester of hij overgaat
10. Check bij oudere zus haar liefdes-verleden

En als dit allemaal niet helpt, dan moet je het zèlf maar weten!

Uit: **Het BOOS boek** van Bart de Graaff

Donderdag 3 september

Toevallig snuffelde ik in één van de dichtbundels die vader overal laat rondslingeren. Hij onderlijnt, zet uitroeptekens. In een liefdesgedicht stond een dikke streep naast:
Noem me
vannacht:
papaver.
Ik hoorde het hem al tegen moeder zeggen als hij in zijn te grote flodderpyama het bed induikt! Ze krijgt een lachkramp. Ze sterft schokkend in zijn armen.
Mijn vader is een maffe man.

'Op wie lijk ik eigenlijk?' vroeg Veerle vandaag aan tafel.
'Op de strijkplank,' zei ik.
Meteen gooide ze een halve appel tegen mijn hoofd. Ze kreeg zelfs tranen in de ogen.
Elly trok me even later aan de mouw. Sinds ze één jaar universiteit achter de rug heeft, ontwikkelt ze tegenover mij moederneigingen.
Ik zit geklemd tussen twee zussen, het is geen leven.

Zondag 27 september

Weer een papiertje van vader op het prikbord (hijzelf verdween naar boven):

Geachte Familie,
Ik wens vandaag niet vereerd te worden met opdrachten zoals:
1. bladeren bijeenharken en naar de spoordijk ~~s~~sjouwen
2. wiskundeproblemen uitleggen
3. de twintigste lekke fietsband herstellen
4. achterstallige rekeningen betalen
5 kalk uit de gaatjes van de douchesproeier peuteren
6. en
7. handtekening onder slechte schooltoetsen zetten!

Met achtingvolle groeten,
de echtgenoot en vader.

'Hij zoekt weer contact,' zei moeder en ze nam de bus naar het ziekenhuis.
Later op de avond bracht ze hem een kop koffie. Ze bleef verdacht lang weg.
Ja ja, die ouders van mij. Misschien houden ze toch van elkaar. Op een vreemde scheve manier.

Maandag 2 mei

Slenterde lusteloos de woonkamer in. Ouders voor de t.v. Ik hoorde iets over BOM-moeders.
'Wat is dat?' vroeg ik.
'Bewust Ongehuwde Moeders,' zei vader.
'Willen wel een snoezige baby, maar geen hardwerkende, zorgzame man.'
'Dan word ik voorzitter van de BOV,' zei ik. 'Bewust Ongehuwde Verwekkers.'
'Bewust Ongehuwde Vuilakken zal je bedoelen,' zei moeder.
Ze heeft ijzeren principes.
'Bewusteloos Gehuwde Vader, dat ben ik,' zei vader.
Er hangt weer oorlog in de lucht.

Uit: **Geen wonder dat moeder met de goudvissen praat** van Ed Franck.

Van Simon Carmiggelt is het verhaal

Een heer in de trein.

De trein naar Den Haag stond op het Centraal Station en ik zat alleen in de coupé, maar even voor we wegreden kwam er een man binnen. Een grote, plompe, door en door Hollandse man van een jaar of zestig, terdege ingebakerd.
'Goede morgen,' zei ik.
Hij antwoordde niet doch begon zich te ontdoen van handschoenen, hoed, sjaal en overjas op een manier of al deze handelingen hem met diepe weerzin vervulden. Geen zonnetje in huis, dat stond wel vast.
De hoed legde hij in het bagagenet en de jas hing hij aan het haakje vlak bij het raam. Daarop liet hij zijn grote hoeveelheid kilogrammen op de plaats tegenover mij neer. Aangezien hij gedeeltelijk op zijn jas was gaan zitten brak het lusje en viel de bovenkant van dit kledingstuk over zijn hoofd heen.
Ik lachte.
Je ziet het in treinen télkens weer gebeuren en mijn gelaatsspieren zijn er eenvoudig niet tegen bestand. De man – de lippen bitter op elkaar geknepen – bleef roerloos zitten en keek mij met zijn sombere zwarte ogen vernietigend aan.
'Moet jij daar zo om lachen?' vroeg hij.
De kraag van de jas hing nog steeds over zijn grimmige hoofd als een soort monnikskap.
'Het spijt me,' zei ik.
De man verhief zich langzaam en sprak, terwijl hij de jas opvouwde en in het bagagenet legde: 'He, wat leuk. Iemand breekt het lusje van zijn jas. En daar gaat een vent om zitten lachen.'
'Ik kan het niet helpen,' zei ik. 'Ik moet altijd lachen als 't gebeurt.'
Hij ging weer zitten, legde zijn handen op zijn knieën en stelde vast: 'Da's dan een héle vreemde afwijking.'
Deze keer liet ik het bij een knik.
Terwijl ik, om het incident definitief af te ronden, uit het raam begon te kijken, voelde ik dat zijn norse blik nog steeds op mij was gericht.
Nu kwam de kelner met zijn blad en de man nam een kop koffie. Daar mijn nek een beetje stijf begon te worden van het krampachtig uit het raam kijken, draaide ik mijn hoofd weer recht. Hij keek niet langer naar mij maar naar de koffie op het klaptafeltje. Nadat hij er suiker ingedaan had, tilde hij het kopje op om het naar zijn lippen te brengen.
Nu zijn treinen volstrekt onberekenbaar. Vaak liggen ze, lange tijd achtereen, zeer vast in de rails maar op een nooit vooruit te becijferen moment beginnen ze opeens een poosje te bibberen, te zwaaien en te schokken.
Hoe het komt weet ik niet.
Maar vast stond dat onze trein juist zo'n aanval kreeg toen de man de volle kop bijna aan zijn mond had getild, zodat een aanzienlijke hoeveelheid van de koffie op zijn das en op zijn vest terecht kwam.
Weer lachte ik.
Zo weinig mogelijk.

Wereldkampioen hikken, slopen en lachen!

Van de Canadese schrijver Ken Roberts zijn we alleen te weten gekomen, dat hij ooit eens zes dagen na elkaar gehikt heeft. Daarover heeft hij een heel maf boek geschreven: **De wereldkampioen hikken**. Zo zie je maar dat je uit je nare ervaringen nog munt kunt slaan! Ken Roberts laat het in zijn boek niet bij een weekje hikken, maar gaat in stijl overdrijven.
Meinard Tsjen is bij zijn vriend Simon op bezoek, wanneer hij de hik krijgt. Zoals je wel weet, houdt een normale hik na hoogstens een kwartier vanzelf op. Zo niet bij Meinard, die na het verstrijken van de gangbare limiet gewoon doorgaat.
Wat gebeurt er in zo'n geval? Simon roept heel hard 'Boe!' om Meinard te laten schrikken, zet zijn griezelige carnavalsmasker op en roept weer 'Boe!' Omdat niks helpt, brengt Simon Meinard naar huis om hem daar bloot te stellen aan de invallen van zijn moeder, die haar zoon natuurlijk wil helpen.
Om een lang verhaal kort te maken: maandenlang hikt Meinard door, regelmatig opgeschrikt door een vriend, een leraar, een buur... met weer een nieuwe anti-hik-truc. Dan ontdekt iemand dat Meinard best het wereldrecord hikken kan verbeteren. Van dat ogenblik wordt de hik tegen alle mogelijke aanvallen van buitenaf beschermd.
En dan, op een keer, op school:
'Het schijnt dat Meinard een aantal dagen de lessen zal verzuimen,' zei meneer Heath later.
'Ga je je maagspieren laten weghalen?' vroeg Sharon vals. 'Mijn vader kan het zo voor je doen, hoor. En de hik is meteen weg.'
'Ja, en dan kan-ie ook niet meer ademhalen,' bracht Simon daar tegenin.
'Natuurlijk,' zei Sharon met een glimlachje. 'Maar daar had ik al aan gedacht.'
Dat geloofde ik graag.
'Het schijnt,' onderbrak meneer Heath hen. 'Het schijnt dat Meinard dankzij zijn hik op televisie zal komen.'
Aller ogen – wijd gesperd, bol en uitpuilend – staarden me aan. Ik hikte en glimlachte, zoals ik van plan was om op TV te doen.
Hoe het verloopt met het wereldrecord hikken, de televisie-opname en wat daarna nog allemaal volgt, lees je maar zelf in **De wereldkampioen hikken**.
Van het ene wereldrecord naar het andere is voor Ken Roberts een koud kunstje.
In zijn tweede boek **Wereldkampioen slopen** moeten de kinderen van het Max B. Shuitinstituut niet alleen slagen voor de gewone vakken als wiskunde en taal, maar ook voor 'Inventief Denken'. Jon tekent een onmogelijk gekke strip en verkoopt die met veel succes. Zijn zus Christine piekert zich suf over een idee dat tegelijkertijd bruikbaar, nutteloos en verrijkend moet zijn. Op een dag ziet ze dat een oud hotel gesloopt zal worden en ze hoort dat de gemeente daar nog een aardig bedrag aan de sloper voor wil betalen. Christine ziet er wat in en ze introduceert de Sloperskraan, waarbij alle inwoners van Skeletstad voor vijf gulden één keer de loden slopersbal tegen het oude gebouw mogen slaan. Christine heeft echter niet gerekend op de slag die zij met haar idee toebrengt aan het plaatselijk slopersbedrijf. Meneer Hopman kan er in ieder geval niet om lachen en verzint een list om Christine voor het blok te zetten.
Uit deze twee boeken, uitgegeven bij Facet Antwerpen, leren we Ken Roberts kennen als iemand met een uitgesproken voorkeur voor absurde humor en die het niet aan fantasie ontbreekt.

Jos Maes

OORDEEL ZELF!

HUMOR in boeken?

In het Register op Onderwerpen in Boek en Jeugd '90-'91 vind je bij de trefwoorden 'humor' niet terug. Tussen historische romans en incest in was er geen plaats voor een grapje.
Zoek je dus een humoristisch boek, dan lees je Boek en Jeugd helemaal door, op zoek naar woorden als humoristisch, grappig of mal in de besprekingen, of je gaat naar de kinderboekhandel. Let dan even goed op! Het is mogelijk dat de winkelier verkleurt van verlegenheid. Misschien word je via een afleidingsmanoeuvre toch weer bij een volle plank boeken geloodst vol 'probleemgevallen' die op bladzijde 47 toevallig ook eens iets leuks beleven.
Natuurlijk bestaan er grappige boeken – alleen heb jij ze al allemaal gelezen! Roald Dahl, Annie M.G. Schmidt, Ole Lund Kirkegaard. **Spaghetti van Menetti. De wereldkampioen hikken**. De detectiveromans van Anthony Horowitz. Eens boven de twaalf kan je het eigenlijk best vergeten: hoe groter je wordt, hoe ernstiger het leven, nietwaar?
Kun je humor vinden in de boekhandel? Jazeker, maar zet dan eerst je vooroordelen aan de kant. Denk vooral niet: 'Maar daar ben ik veel te groot voor!' De fijnste humor is er immers voor groot en klein. Iedereen zal wel een paar zuurpruimen kennen die niet in een lachstuip raken bij het lezen (of bekijken) van volgend verheffend mooits:
- **Teus Langeneus**
- Verstoppertje
- Winnie de Poeh
- Toen niemand iets te doen had
- Mijn dieren staan er gekleurd op

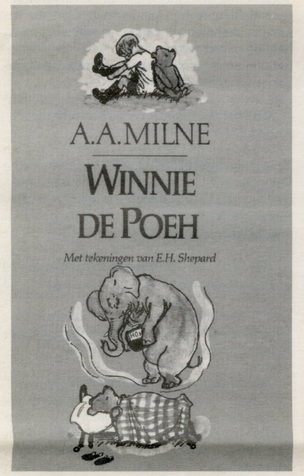

Er is ook humor te vinden bij Paul Biegel, in **de Bruikleners** van Mary Norton en ook **35 boeven in Moo** (zie elders in deze krant) is lekker lachebeks. Toegegeven, veel is het niet. Maar de beste van deze boeken kun je ook eindeloos herlezen. Echte humor is zo onweerstaanbaar dat je er nooit genoeg van krijgt.
Soms gebeurt er ook wel eens iets krankzinnigs in de boekhandel.
Zo kwam er laatst een keurige dame binnen. Van een briefje las ze de titel af van het boek dat ze in drie exemplaren wilde kopen: **Van de kleine mol die wilde weten wie er op zijn kop gepoept had**. Terwijl ze las, boog ze zich voorover. Op haar kruin hing een kledder verse duivepoep!

Als ze op school komen zien ze Schele Piet, die bezig is met het inzetten van een nieuwe ruit. De hele klas kijkt hem op de vingers.
'Zootje ongeregeld,' scheldt Schele Piet, 'puur tuig.'
'Heeft u het tegen ons?' vraagt Jerry.
'Deze keer toevallig niet. Ik heb 't tegen die vendale.'
'Tegen wat???'
'Tegen die eh...' Schele Piet kijkt even schuin naar Bram. 'Of zeg ik het soms niet goed, professor?'
'Bijna,' antwoordt Bram voorzichtig. 'Het is vandalen.'
'Vandalen, net wat ik zeg.' Schele Piet plaatst het raam feilloos tussen de sponningen en smeert er stopverf langs.
Jerry is nog niet veel wijzer.
'Wat zijn dat?' wil hij weten.
'Dat zijn zootjes ongeregeld,' legt Schele Piet uit, 'puur tuig, nietwaar, professor?'
Bram knikt.
'De Vandalen hebben in 455 na Christus Rome veertien dagen lang geplunderd,' weet Bram.
'Precies, en toen hielden ze zich een tijdje gedeisd om nu de boel hier te komen verzieken. Laat ze niet in m'n handen vallen, want ik maak gehakt van ze.'
Ook zet Schele Piet extra sloten op de deuren en helpt hij met witten, net als Debbies vader, de neef van meneer Mustafa, en... Mariek.

Uit: **Kladwerk** van Anke de Vries

Leiding

'Als ik het goed heb ingevuld zit het probleem dus in een stukje Leidinggeven. Hoeveel mensen heeft u onder u, meneer Jansma?'
'Achttien man. Maar weet u, het probleem is eigenlijk dat ik ze niet onder me hèb. Ik heb ze links, rechts, boven me, dwars over me heen, overal behalve onder me. Ik ben deurmat, stroman, zondebok, kop van jut en zwarte piet tegelijk. Ik zou een stok achter de deur moeten zijn maar in werkelijkheid ben ik de pispaal. Daar komt het op neer.'
'Hoe oud bent u, meneer Jansma?'
'Achtendertig.'
'En u runt een onderzoeksbureau voor Ruimtelijke Ordening, semi-overheid, kritische reputatie, lees ik hier, gedemocratiseerde besluitvorming. Uw voorganger ging na de eerste bezuinigingsgolf met ziekteverlof, toen met VUT, en sindsdien zijn er managementproblemen. Geeft u eens een paar voorbeelden, meneer Jansma.'
'Nou, bijvoorbeeld, ik kom 's ochtends binnen en de secretaresse, dat was oorspronkelijk de directiesecretaresse maar die is gemeenschappelijk gemaakt, en die zegt meteen zoiets van: Jezus Jansma zo'n combinatie kan natuurlijk helemáál niet hè... Dan heb ik een gestreept overhemd bij een gestreept jasje aan, en daar heb ik dan 's ochtends voor de spiegel zeker tien minuten over nagedacht. Terwijl zij er zelf godbetert bij loopt als een soort Sidonia in hippy-uitvoering.'

Uit: **Percies!** van Jan Kuitenbrouwer.

'Naast het persoonlijk onbewuste,' betoogde dokter Waingloss somber, 'dat bestaat uit verdrongen ervaringen, hebben we ook een Collectief Onbewuste dat gevormd wordt door Archetypen oftewel overgeërfde beelden waarop de mens zich oriënteert. Het is van groot belang om die twee goed uit elkaar te houden.'
'Mag er een raam open?' zei ik.
'Een raam open?' zei dokter Waingloss. 'Waarvoor?'
'Omdat,' zei ik, nu eens zonder er omheen te draaien, 'het hier zo naar bananen ruikt.'
Dokter Waingloss liep direct naar het raam en zette het een klein eindje open. De frisse lucht was ambrozijn voor mij.
'Dank u wel,' zei ik. En, om van het Collectief Onbewuste af te komen, begon ik: 'Ik wou u eigenlijk iets vragen...'
Dokter Waingloss' ogen schitterden. Hij hield zijn potloodstompje al boven zijn blocnote. 'Ja?'
'Nou... ik wou graag weten of het ongezond is om maagd te zijn.'
'Voor wie?' vroeg dokter Waingloss.
'Ik weet niet,' zei ik ontwijkend. 'Voor wie dan ook. Ik wou alleen weten of er iets mis is met mensen die geen seksuele ervaringen hebben.'
'Wat voor seksuele ervaringen bedoel je?'
'Dat doet er niet toe. Allerlei soorten seksuele ervaringen.'
'Wat komt er bij je op als je aan seksualiteit denkt?' vroeg hij.
'*Niets*. Dat is het hem nou juist.'
'Probeer nog maar eens vrij te associëren,' zei dokter Waingloss en hij dacht al niet meer aan het Collectief Onbewuste. 'Wat komt er bij je op bij de begrippen seks, liefde, toewijding, huwelijk?'
'Olifanten,' zei ik.
Dokter Waingloss keek onthutst. 'Olifanten?'
'Ja, olifanten. Die schijnen zich namelijk altijd te verstoppen als ze gaan paren, en dat vind ik heel goed van ze. Ze doen het niet open en bloot zoals de honden in het park.'
Dokter Waingloss zuchtte en keek naar de foto op zijn bureau van de oudere vrouw met ponyhaar. Hij vergat mij even helemaal bij de aanblik van de vrouw die zoveel op een schapedoes leek.
Ik dacht dat ik het er wel op kon wagen. 'Is dat uw vrouw?' vroeg ik.
Zijn gezicht verstrakte, het leek nu wel van beton. 'Waarom vraag je dat?'
'Ik weet niet. Zo maar.'
Dokter Waingloss keek me woedend aan. 'Ik ben niet verplicht om persoonlijke vragen te beantwoorden. Dat is geen deel van mijn werk.'
'O,' zei ik. 'Neem me niet kwalijk.'
'Jij bent hier in behandeling en we hebben een dokter-patiëntverhouding. Ik hoef dus geen antwoord op persoonlijke vragen te geven.'
'Ja,' zei ik. 'Ja, dat begrijp ik.'
'Ik geloof helemaal niet dat je dat begrijpt,' zei hij kwaad. 'We zitten hier om over jou te praten, en niet over mij. Ik ben de dokter en jij bent de patiënt.'
'Heus, het spijt me dat ik erover begonnen ben. Ik weet best dat ik de patiënt ben en u de dokter.'
'Ik geloof helemaal niet dat jij dat weet,' zei hij en hij klonk steeds hysterischer. 'Ik geloof dat ik in veel opzichten niet duidelijk genoeg ben geweest. De fout ligt ongetwijfeld bij mij, maar...'
'Weet u wat,' zei ik, 'laten we nog eens over het Collectief Onderbewuste praten. Het spijt me als ik u beledigd heb.'
'*Ik beledigd?* Jij doet beledigd. En ik kan je zeggen dat je me de afgelopen twee maanden erg hebt teleurgesteld. Je gaat niets vooruit.'
'Dat spijt me.'
'Psychiaters moeten een ontzettend lange opleiding volgen voor ze patiënten mogen behandelen,' zei dokter Waingloss. 'Van alle medische specialisaties is psychiatrie waarschijnlijk de allermoeilijkste.'
Ik begon me wat ongerust te maken over dokter Waingloss.
Het leek wel of hij zelf nodig onder behandeling moest.
'Dat denk ik ook,' zei ik kalmerend. 'En het komt allemaal best in orde. Het spijt me dat ik u een persoonlijke vraag heb gesteld en daar bied ik mijn excuses voor aan. Ik zal verder alleen over seks en trouwen praten, als u dat wilt. Echt waar.'
Zijn gezicht ontspande wat. Hij keek naar de grond. 'Goed dan. Ja, dat is goed.'
Ik had het gevoel dat ik tegen een kind zat te praten. 'Wilt u nog meer horen over olifanten?'
'Graag,' zei hij. 'Maar alleen als olifanten iets voor jou *symboliseren*.'
'O ja,' zei ik. 'Zeer zeker.'
En met een innerlijke zucht gaf ik toen een lange verhandeling weg over de olifant als seks-symbool, over olifantenmannetjes en olifantenvrouwtjes. Over ontrouwe olifanten. Homoseksuele olifanten. Olifanten die een zebra willen zijn.

Uit: **Liedjes van verlangen** van Barbara Wersba.

OORDEEL ZELF!

INTERVIEW
MET REMCO CAMPERT

Remco Campert is in 1929 in Den Haag geboren. Hij schrijft romans en gedichten en elke donderdag staat er in de VOLKSKRANT een column van hem. We hadden een interview.

'Heeft u bepaalde tics tijdens het schrijven?
'Nee, niet bij het schrijven van stukjes. Maar bij het schrijven van lange verhalen heb ik wel het idee dat het een soort van geordende chaos op het bureau moet zijn. Zo'n stukje gaat te snel daarvoor, in een verhaal zit je er maanden en maanden aan, en dan ga je op den duur toch bepaalde tics ontwikkelen.'
'Zijn de columns te kort?'
'Voor de krant moeten ze een vastgestelde lengte hebben. Je kunt niet eindeloos doorschrijven voor een krant. Zoals ik ze in de Volkskrant schrijf moeten het zo'n vierhonderd, vijfhonderd woorden zijn. Langer mag niet, dan ga je teveel ruimte in beslag nemen. Er moet ook nog nieuws in de krant natuurlijk. Het is een hele kunst om met zo weinig woorden er iets van te maken.'
'Hoe lang doet u over het schrijven van een column?'
'Nou, in het gunstigste geval één uur en een kwartier. Maar meestal twee à drie uur. Soms daagt een onderwerp je zo uit om het op te schrijven, dan gaat het heel vlug. Andere keren zit je een beetje te ploeteren, dan duurt het wat langer. Ik weet niet of jullie nog opstellen moeten schrijven op school, maar daar doet het me een beetje aan denken. Dat ik in een bepaalde tijd een stukje af moet hebben. De ene keer kost het me veel tijd om een onderwerp te verzinnen, de andere keer niet. Ik haal veel onderwerpen uit mijn eigen leven. Of iets uit het nieuws waar ik iets grappigs van kan maken. Stukjes voor de krant, dat moet je vlug doen. Je moet daar geen dagen aan zitten prutsen, want dan wordt het te veel voor krantenwerk. Krantenwerk is vluchtig. De volgende dag is de krant al weer weg.'
'Doet u ook vooronderzoek voor uw stukjes?'
'Ja, als je de krant lezen vooronderzoek wil noemen. De krant lezen doe ik toch sowieso al. Studie is een gewichtig woord voor wat ik doe. Voor mijn boeken doe ik dat trouwens ook heel weinig. Ik kan niet zeggen dat ik er voor mijn boeken een soort naslagwerken naast heb liggen.'
'Heeft u van te voren de afloop van uw columns al?'
'Nee, ik begin ergens en zie wel hoe dat afloopt. Dat is het spannende van zo'n stukje schrijven. Als ik zo halverwege ben, denk ik: O ja, wacht even, daar gaat het naar toe. Het ene woord lokt zo'n beetje het andere uit als je aan het schrijven bent. Je ziet altijd dingen die je vantevoren nooit had kunnen bedenken. Dat is het avontuur van het schrijven. Ik ga zitten en dan komt het stukje eruit.'
'Hoe houdt u uw stukjes zo luchtig?'
'Ik ben een luchtig mens. Ik hou van amusement. Dat is me nooit gevraagd bij de krant. Mij is gevraagd leuke stukjes te schrijven, en dat doe ik dan ook. Humor moet uit jezelf vloeien. Grappigheid moet in je zitten. Als je gedwongen grappig moet zijn, dan mislukt het vaak. Een grap er doelbewust in zetten, dat werkt niet. Het is een bepaalde kijk op dingen. Een grappige wending komt automatisch in mijn hoofd op, daar hoef ik niet lang over te piekeren. Daar zijn geen methodes voor, dus dat valt ook niet te leren. Je kunt niet zeggen: Als ik zus of zo doe, komt er altijd dat en dat uit.'
'Als u uw columns bundelt, schrijft u er dan ook stukjes bij?'
'Nee, dat is een keuze uit mijn stukjes uit de krant. Ik kies diegene eruit waarvan ik denk dat ze langer meegaan dan vandaag. Veel van die krantestukjes zijn zo op de directe actualiteit gericht, dat je na week niet meer weet waar het eigenlijk precies over ging. Die kun je dus niet in een boekje zetten. Dan weet niemand meer: Wie was die meneer waar hij het over heeft? Een politicus of zo, die al lang weer vergeten is. Maar ik ben niet over alles tevreden. Wie is er nou over al zijn stukjes tevreden? Niemand toch? Maar er moet iets in de krant, dus je kunt niet wachten totdat je een héél goed stukje hebt. Als het af is, dan gaat het naar de krant. Vroeger bracht ik het naar de redactie, als een uitje. Maar nu mijn uitgeverij, De Bezige Bij, een fax heeft, breng ik het daar naar toe. Alhoewel ik het wel leuk vond om in de tram te zitten.'
'Heeft u hobby's, behalve het schrijven?'
'Nee. Maar schrijven is geen hobby, het is mijn beroep. En mijn liefde. Ik verkeer in de gelukkige omstandigheid dat ik mijn geld verdien met dat wat ik het liefste doe. Maar ik vis niet of zo. Ik ga de stad in, naar het theater. Praten met mensen. Want kijk, schrijven doe je alleen. Dus het is weleens prettig om je onder de mensen te begeven. Dat is ook wel nodig, anders word ik maar een rare zonderling. En dat wil ik niet. Misschien ben ik het toch, dat weet ik niet.'
'Wij vroegen ons af waarom u in Amsterdam woont. Want u bent geboren in Den Haag.'
'Ik ben inderdaad geboren in Den Haag, ja. De oorlog brak uit, en we gingen naar Epe. Wij woonden in een buurt in Den Haag die werd afgebroken door de Duitsers. We werden geëvacueerd. In '45 gingen we naar Amsterdam, omdat mijn moeder daar als actrice werk had gevonden. En daar ben ik gebleven. Ik heb wel een paar jaar in Antwerpen gewoond, en in Parijs. Ik ben gek op steden, niet op het platteland. Daar heb ik dus drie jaar gezeten, in de oorlog, en dat vond ik wel genoeg. Die stilte ging me vervelen, en ik hou van bedrijvigheid, van mensen om me heen. Het actieve van steden trekt me erg aan. Als ik de deur uitga, wil ik om de hoek een krant kunnen kopen. En dat kan bij een boom zelden. Ik wil een museum in kunnen lopen, het Stedelijk is hier vlakbij. Het is prettig dat al die mogelijkheden in een stad bestaan. Als je op het platteland woont, moet je eerst weer een bus in. Ik hou van het gedoe in steden.'
'Wilt u reageren op deze zin: De luzieverzen was mooi?'
'Ja, dat heb ik 's in een verhaaltje verwerkt. Dat was een jongetje, toen in Epe. Hij kwam ook uit Den Haag, was ook mee geëvacueerd. Hij begreep helemaal niets van het Frans, en ook niets van Nederlands kennelijk. Wat was het? 'Les allumettes étaient bonnes.' De lucifers waren goed. Rare zin trouwens, maar goed. Hij vertaalde dat als 'de luzieverzen was mooi'.'
'Komt die zin ook inderdaad af en toe in u op, zoals u schreef in Eetlezen?'
'Ja, zo af en toe schiet dat me weer te binnen. Nu heb ik er een tijdje niet meer aan gedacht, trouwens. Je hebt hem weer in mijn hoofd geprent. Hij zal wel weer terug blijven komen. Maar dat is niet erg, natuurlijk.'
'Heeft u een bepaald doel voor ogen als u schrijft, bijvoorbeeld het verwerken van emoties?'
'Nee. Mijn doel is zo goed mogelijk schrijven. Hoe duidelijker ik iets op papier zet, hoe beter. Aan emoties heb je weinig, als je schrijft. Die moet je al verwerkt hebben in je hoofd. Als je snikkend achter je schrijfmachine zit, van huhu, dan kun je niets schrijven. Er zijn in principe geen dingen waar ik niet over wil schrijven. Dingen zoals liefde, of het bedrijven van de liefde – maar dat zal wel niet in een kinderkrant kunnen – dat is ontzettend moeilijk om te beschrijven. Ik kan het niet. Ik zou het best willen, maar het lukt gewoon niet. Het is heel moeilijk om dat in woorden om te zetten. Taboes heb ik niet. En verkondigen is voor de dominees.'

Anke-Hilse en Jaap

HUMOR

2 Totaal verschillende *Stijlen*

2 Totaal verschillende *Personen*

REMCO CAMPERT

Als gegoten

HET WAS warempel mooi weer. De man die dit had vastgesteld toen hij de straat op ging, was gekleed in een zojuist aangetrokken kostuum met de kleur van jonge distels, gesneden naar de laatste mode voor mannen die maatschappelijk geslaagd waren of die indruk wilden wekken. Hij stond in het pashok van een herenmodezaak en keek in de spiegel naar de val van zijn broekspijpen die naar zijn mening een beetje aan de lange kant waren. Hetzelfde gold voor de mouwen van het jasje.

Er zat niets anders op dan dat hij in een overlegsituatie met de verkoper zou geraken. Daar zag hij tegen op omdat eerdere ervaringen hem hadden geleerd dat het compromis dat na zo'n zenuwslopende gespreksronde werd bereikt doorgaans in zijn nadeel uitviel. Toen hij uit het pashokje te voorschijn kwam, nadat hij eerst diep adem had gehaald en langzaam tien geteld, was de verkoper hem meteen een slag voor.

„Het zit u als gegoten", riep de verkoper blij getroffen uit. „Alsof uw lichaam ervoor gemaakt is."

„Ik heb het gevoel dat de pijpen iets te lang zijn", zei de man aarzelend. Fout, fout. Door zijn aarzeling, die als beleefdheid was bedoeld, dreigde hij nu het initiatief al kwijt te zijn voor hij goed en wel begonnen was. Zie je, daar had je het al.

„Te lang?", zei de verkoper in opperste verbazing. „Maar zo worden de broekspijpen op het ogenblik gedragen, ruim over de schoen vallend. Dat is de mode nu."

De man verzamelde al zijn moed en besloot tegen te sputteren. „Het kan toch niet de bedoeling van de mode zijn dat ik bij elke stap met de hakken van mijn schoenen in de broekszoom trap."

De verkoper kwam dicht bij hem staan, omvatte zijn taille en trok de broek omhoog. Daarna liet hij hem los, zodat de broek weer op zijn plaats terugzakte. Hij deed een pas achteruit en bekeek het resultaat. „Helemaal goed, zo", zei hij.

„En de mouwen dan?", probeerde de man.

„De mouwen worden op het ogenblik tot de knokkels gedragen. In New York, Parijs en Londen, overal. Ik kan wel merken dat meneer er weinig verstand van heeft."

Deze laatste opmerking nu schoot bij de man in het verkeerde keelgat. „Nu moet jij eens goed luisteren, makker", zei hij en pakte de verkoper bij de revers. Hij had zijn Nederlandse speelfilmstem aangetrokken. „Als jij niet als de wiedeweerga ervoor zorgt dat én de pijpen én de mouwen worden ingekort, dan zou het wel eens slecht met je kunnen aflopen."

Even later zat de verkoper op de knieën en spelde binnensmonds mompelend de broekspijpen af. Onder het dunne haar van zijn kalende hoofd schemerde een litteken, wie weet eens door een andere klant toegebracht. De man keek door het winkelraam naar buiten. Het weer was bezig te betrekken.

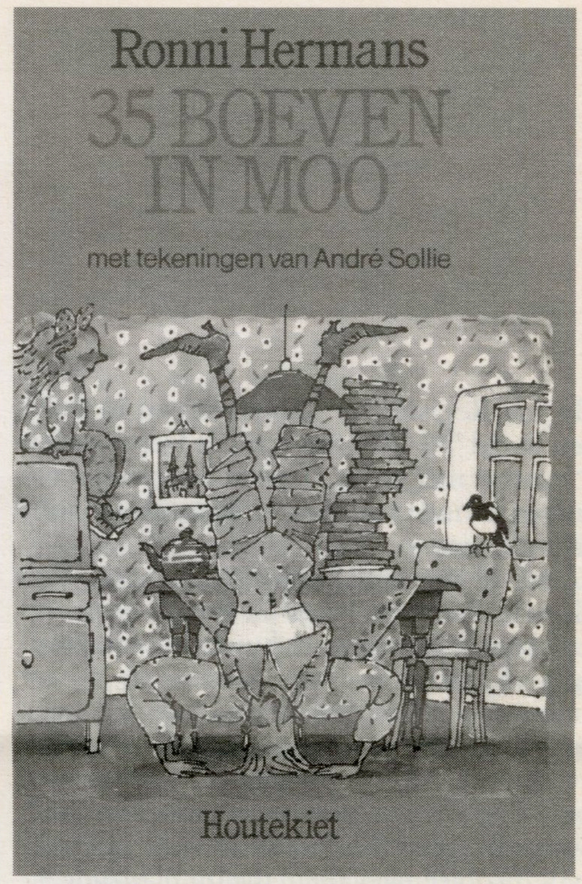

INTERVIEW
MET RONNI HERMANS

Tijdens de kerstvakantie kregen we de kans om de Vlaming Ronni Hermans te interviewen in verband met zijn eerste jeugdboek: **35 Boeven in Moo.**
We hebben hem met de volgende vragen op de pijnbank gelegd:

– *Zijn er volgens u genoeg auteurs die humoristische boeken schrijven?*

Zonder twijfel zijn er genoeg, maar natuurlijk is de ene beter dan de andere, zoals bijvoorbeeld Roald Dahl, die fantastische boeken schreef.

– *Hoe bent u op het idee gekomen om dit boek te schrijven?*

Toen ik nog als onderwijzer in de klas stond, vertelde ik aan mijn kinderen graag zelfverzonnen verhalen. Ik kreeg zin om zo'n verhaal op papier te zetten. Dat was wel iets anders, maar zodra ik echt bezig was, wist ik van geen ophouden.

– *Was het moeilijk om een originele titel te bedenken?*

Ik had een lijst met titels, maar de ene was te lang, de andere te gewoon en zo leek er altijd iets te zijn. Er bleef toch een titel over die mooi klonk, het was voor mij als muziek van woorden.

– *Waarom die 35 boeven, terwijl het er toch maar 7 zijn?*

De mensen houden van indruk maken en belangrijk zijn, zodat ze gaan overdrijven. Dit maakt hun leven boeiend.

– *Heeft het veel moeite gekost om een personage als Tante Moo te beschrijven of komt zij overeen met uw karakter?*

Het was niet meteen mijn bedoeling om een humoristisch boek te schrijven, maar de humor kwam er vanzelf bij te pas. De personages ontstonden in mijn hoofd en groeiden. Er kwam veel fantasie bij, maar toch heeft het boek iets met de werkelijkheid te maken.

– *Vindt u dat de tekeningen goed overeenkomen met de inhoud van uw boek?*

Zonder overleg met mij is André Sollie de tekeningen beginnen te maken. Toen ik het resultaat zag wist ik meteen dat hij de humor van het boek begrepen had.

– *Schreef u als kind ook al graag?*

Vroeger schreef ik wel graag en behaalde hiervoor ook goede punten op school. Toch was het niet zo dat ik onmiddellijk begon te schrijven als ik thuiskwam. Ik dook liever in mijn speelkleren om buiten te spelen en avonturen te beleven.

Dank u wel, Ronni Hermans.